

บทที่ 2

อุตสาหกรรมไก่กระทงในประเทศไทย

บทนี้จะกล่าวถึง

1. จุดมุ่งหมาย และแนวทางสู่ความสำเร็จของอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่กระทง
2. ธุรกิจอุตสาหกรรมไก่กระทงปัจจุบัน
  - 2.1 การผลิตไก่กระทง.
    - 2.1.1 ผู้ผลิต
    - 2.1.2 ปริมาณการผลิต
    - 2.1.3 ภาวะการผลิต
  - 2.2 การเลี้ยงไก่กระทง
    - 2.2.1 ผู้เลี้ยง
    - 2.2.2 ปริมาณการผลิตและความต้องการ
    - 2.2.3 ต้นทุนการผลิต ราคา และผลตอบแทน
    - 2.2.4 ตลาดสำหรับไก่กระทง
3. แนวโน้มของอุตสาหกรรมไก่กระทงในอนาคต

1. จุดมุ่งหมายและแนวทางสู่ความสำเร็จของอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่กระทง

เป็นที่ทราบกันดีแล้วว่า ในประเทศไทยนั้น การเลี้ยงไก่เป็นอาชีพหนึ่งที่เกษตรกรสามารถจะยึดถือ เป็นอาชีพที่แน่นอนเพื่อการดำรงคนได้ เนื่องจากการเลี้ยงไก่ภายหลังจากที่ทางรัฐบาลได้พิจารณาส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนิยมเลี้ยงเพิ่มมากขึ้น เป็นเชิงการค้าอย่างจริงจังแล้ว ก็จัดได้ว่า การเลี้ยงไก่ก็เป็นอุตสาหกรรมชนิดหนึ่งที่ ให้ผลตอบแทนแก่เกษตรกรผู้เลี้ยงได้เป็นอย่างดี เมื่อเปรียบเทียบกับงานเกษตรกรรมด้านอื่น ๆ ภายในประเทศ หรือแม้แต่อุตสาหกรรมบางอย่างก็ตาม เพราะบางครั้งอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่ก็มักจะให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าเกษตรกรผู้เลี้ยง เลี้ยงจำนวนมากน้อยเท่าใด เลี้ยงถูกวิธี มีระบบการจัดการที่ดีหรือมีการวางแผนฟาร์มให้เหมาะสม หรือไม่ อุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่กระทงในปัจจุบันได้แพร่ขยาย ออกไปอย่างรวดเร็ว เนื่องจากปัจจุบันประชาชนส่วนมากหันมานิยมบริโภคผลิตภัณฑ์จากไก่กระทงมากขึ้น

กอร์ปกับมีการส่งเสริมการเลี้ยงไก่กระทองอย่างจริงจังเป็นล่ำเป็นสัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากบรรดาผู้ผลิตอาหารสัตว์ ยาสัตว์ ตลอดจนผู้ผลิตลูกไก่ เป็นต้น ทำให้ปัจจุบันการเลี้ยงไก่กระทองได้กลายเป็นอาชีพที่สำคัญอย่างหนึ่งของประชาชนในประเทศไทยขึ้นมา และเมื่อการเลี้ยงไก่ได้แพร่หลายออกไป ก็มีการพัฒนาคุณภาพของพันธุ์ลูกไก่ และอื่น ๆ เช่นอาหารสัตว์ เป็นต้น เพื่อให้ผลตอบแทนที่เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่สามารถจะได้รับคืนจากการลงทุนมาในเวลานับไม่ถ้วนจะเห็นได้ว่าเกษตรกรจะใช้เวลาเพียง 8 สัปดาห์เท่านั้นในการเลี้ยงไก่กระทองจากเริ่มแรกจนถึงวันส่งขายตลาด การที่บริษัทที่ทำการค้าเกี่ยวกับอาหารสัตว์ วัคซีนยารักษาโรค ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเลี้ยงไก่กระทอง จำเป็นต้องแข่งขันกันในด้านค่าบริการ เพื่อแย่งชิงส่วนของตลาดการเลี้ยงไก่กระทองที่มีอยู่ และที่กำลังจะเริ่มสนใจเลี้ยงให้มากที่สุด อันเป็นผลประโยชน์ต่อระบบธุรกิจของบริษัทนั้น ๆ ทำให้บริษัทอาหารสัตว์ทั้งหลายได้พยายามพัฒนาตนเองให้เป็นธุรกิจแบบครบวงจร มากขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่กระทองมากที่สุดในระบบ Package ไม่ว่าฟาร์มของเกษตรกรจะอยู่ใกล้หรือไกลเพียงใด นี้เองยังเป็นการเสริมให้อุตสาหกรรมไก่เร่งพัฒนาที่กำลังขยายตัว มีความคล่องตัว และง่ายต่อการดำเนินงานมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่จะนำความสำเร็จในอุตสาหกรรมเลี้ยงไก่ มาสู่เกษตรกรผู้เลี้ยงได้นั้น ต้องอาศัยความรู้ความชำนาญเป็นเครื่องมือแนวทาง ซึ่งเกษตรกรผู้เลี้ยงต้องตระหนัก และพยายามเพิ่มพูนความรู้ความชำนาญให้แก่ตนเองมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ไม่ว่าจะเป็นจากหนังสือ วารสาร บทความ ตลอดจน การปรึกษาคณะผู้เชี่ยวชาญ หรือการเข้าเยี่ยมชมกิจการฟาร์มเลี้ยงไก่กระทองที่ทันสมัย และประสบความสำเร็จ หรือการเข้าร่วมประชุมทางวิชาการ กิตติ เหล่านี้ล้วนจะส่งเสริมให้เกษตรกรผู้เลี้ยงมีความเข้าใจการเลี้ยงไก่กระทองได้ดียิ่งขึ้น อันจะส่งผลมาสู่ความเข้าใจ และการปฏิบัติที่มีเหตุผล เครื่องครัด และมีการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง อันเป็นผลประโยชน์ของเกษตรกรผู้เลี้ยงเองในที่สุด

แต่สิ่งที่เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่กระทองมุ่งหวังในการทำธุรกิจเลี้ยงไก่กระทองนั้น คือความสำเร็จในการเลี้ยงไก่กระทอง ซึ่งยังผลให้เกิดมีผลตอบแทนการลงทุนที่คุ้มค่า ดังนั้น หากเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ต้องการให้ความสำเร็จดังกล่าวต่อการเลี้ยงไก่เกิดขึ้นได้ ต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ ต่าง ๆ ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลกำไรในการเลี้ยงไก่กระทอง (Factors Influencing the Profitability of Broiler Production) ที่สำคัญได้แก่

1. คุณภาพของลูกไก่ (Chick Quality)

การทำธุรกิจเลี้ยงไก่กระตังนั้นแน่นอนต้องใช้เงินลงทุน เช่นเดียวกับการทำธุรกิจอย่างอื่น ๆ เงินลงทุนส่วนใหญ่จำนวนหนึ่งนั้นจะถูกใช้ในการจัดซื้อลูกไก่กระตังที่มีอายุ 1 วัน ดังนั้นจึงไม่ต้องสงสัยเลยว่า คุณภาพของลูกไก่กระตังจึงมีผลโดยตรงต่อส่วนเหลือของกำไรของเงินลงทุนนั้น ๆ และบางครั้งคุณภาพของลูกไก่นี้อาจจะเป็นตัวปัจจัยหลักที่มีผลต่อกำไรหรือขาดทุนของธุรกิจไก่กระตังก็ได้ คุณภาพของลูกไก่มักจะสัมพันธ์กับสายเลือดพันธุ์ของพ่อแม่พันธุ์เอง เพื่อให้จะทำให้ไก่สามารถเจริญเติบโตได้รวดเร็วในช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้ นอกจากนั้นสุขภาพของลูกไก่งามยังเป็นสิ่งสำคัญอย่างใหญ่หลวงเช่นกัน ซึ่งใครจะขอแนะนำว่า ลูกไก่กระตังควรจะมาจากฟาร์มพ่อแม่พันธุ์ที่ดีคุณภาพสูงหรือโรงฟักที่มีชื่อเสียง และเป็นที่น่าเชื่อถือในการที่มีการจัดการ และการสุขาภิบาลที่ดี ตัวพ่อแม่พันธุ์ (Parent flocks) จะต้องปลอดจากโรค Pullorum และการสุขาภิบาลที่ดี ตัวพ่อแม่พันธุ์ (Parent flocks) จะต้องปลอดจากโรค Pullorum และการโรคที่สามารถส่งผ่านไปยังไข่ (Egg-transmitting diseases) เพื่อให้เราจะมั่นใจได้ว่าลูกไก่กระตังที่ได้จะมีสุขภาพสมบูรณ์ และแข็งแรง

คุณภาพของลูกไก่ที่ดีจะมีลักษณะดังนี้คือ .-

- ก) ลูกไก่ที่มีสุขภาพที่ดีและแข็งแรง จะสามารถดูได้ทีละตัวว่าใส กลม, ขาแข็ง สามารถยืนได้มั่นคง มีขนปกคลุมอย่างดี
  - ข) มีขนาดพอดี เพราะลูกไก่ไม่ควรไม่เล็กจนเกินไป หรือมีขนาดไม่เท่ากัน ทั้งนี้ตัวที่เล็กนั้นย่อมจะไม่เจริญเติบโตได้แข็งแรงและสุขภาพดี
  - ค) แสดงลักษณะของพ่อแม่พันธุ์ มีสีสรรเหมือนกัน
  - ง) ปลอดจากสภาพพิกลพิการ เช่น ขาพิการ, จงอยปากไม่เสมอ, ช่องหายใจที่ไม่ดี
- ข้อได้เปรียบที่ได้จากการซื้อลูกไก่ที่มีคุณภาพดีคือ
- ก) มีอัตราการตาย (Mortality) และอัตราการม้วย (Morbidity) ต่ำ และมีอัตราแลกเปลี่ยนเนื้อที่ดี
  - ข) ง่ายต่อการดูแลและจัดการ
  - ค) ประหยัดต้นทุนอันเนื่องมาจากการรักษาโรค ซึ่ง
  - ง) นำมาซึ่งผลกำไรต่อการลงทุนที่ดีกว่า

ลูกไก่ที่มีคุณภาพดีตัวหนึ่งอาจจะต้องใช้จ่ายเงินสูงกว่าเล็กน้อยในการจัดซื้อ เพราะต้องเสียเงินเป็นค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมในการผสมพันธุ์ และการบริหารงานด้านพ่อแม่พันธุ์ให้ดี แต่คงจะจำกันได้ว่า ลูกไก่ที่ดีมีคุณภาพสูงจะแสดงคุณลักษณะที่เด่นกว่าในด้านการเจริญเติบโต การดำรงชีวิต และอัตราแลกเปลี่ยน เนื้อ ซึ่งแน่นอน ผลตอบแทนที่จะได้รับย่อมจะดีกว่า และเพราะเหตุนี้

จึงสามารถที่จะชดเชยกับส่วนเกินที่เราต้องจ่ายไป เพื่อลูกไก่ที่มีคุณภาพนั้นได้โดยง่ายในที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งขณะที่ลูกไก่ที่มีคุณภาพราคาไม่แตกต่างกัน หรือแตกต่างจากลูกไก่ธรรมดาเพียงเล็กน้อย เนื่องจากสภาวะการแข่งขันของผู้ผลิตลูกไก่แล้ว ผลตอบแทนจะยิ่งคุ้มกว่ามาก

2. คุณภาพของอาหารสัตว์ และอัตราแลกเนื้อ (Feed Quality and Feed Conversion)

เนื่องจากอาหารสัตว์ที่ใช้ในการเลี้ยงไก่กระตั้น นั้นนับได้ว่าเป็นต้นทุนหลักอันสำคัญ และใหญ่ที่สุดในต้นทุนการเลี้ยงไก่กระตั้น ซึ่งคิดได้เป็นจำนวนถึงสองในสามของต้นทุนทั้งสิ้น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ต้องมั่นใจว่า อาหารสัตว์ผสมสำเร็จที่นำมาใช้เลี้ยงไก่กระตั้นจะต้องอยู่ในสภาวะสมบูรณ์ที่สุดทั้งด้านสารอาหารโปรตีนทั้งหมด, กรดอะมิโนที่สำคัญ, พลังงาน, เยื่อใย, วิตามิน, แร่ธาตุ, สารเร่งการเจริญเติบโต ยาปฏิชีวนะ และเคมีที่ใช้ควบคุมโรคต่าง ๆ เช่น บิต เป็นต้น อาหารสัตว์ผสมสำเร็จรูปที่มีคุณภาพไม่ดีจะส่งผลให้เห็นในรูปของ การให้ผลตอบแทนที่ไม่ดี อาหารสัตว์ผสมสำเร็จสำหรับไก่กระตั้นจำเป็นต้องให้มีการผสม สารเร่งการเจริญเติบโตต่าง ๆ และตัวยากันเชื้อราในปริมาณที่เหมาะสม และควรจะมีคุณสมบัติในการที่สามารถจับเก็บไว้ได้นานพอสมควรโดยมิเกิดการเสื่อมสลาย

อัตราแลกเนื้อ (Feed Conversion) คือ ปริมาณของอาหารสัตว์หน่วยเป็นกิโลกรัม ที่ไก่กระตั้นกินเข้าไป เพื่อที่จะเปลี่ยนน้ำหนักของไก่ (Liveweight) จำนวนหนึ่งกิโลกรัม ที่ช่วงเวลาหนึ่ง ๆ หรือเวลาสุดท้าย ตัวอย่างเช่น สมมติว่า ก) เราเริ่มเลี้ยงลูกไก่กระตั้นจำนวน 1,000 ตัว ข) อัตราการตายของไก่คือ 3% ระหว่างระยะที่เริ่มเลี้ยงจนถึงเวลาส่งขาย (8 สัปดาห์) ค) น้ำหนักทั้งหมดของไก่กระตั้นที่ส่งขายคือ 1,893.2 กิโลกรัม ง) น้ำหนักอาหารสัตว์ทั้งหมดที่ไก่กระตั้นได้กินเข้าไปจนถึงเวลาส่งขายคือ 3,983 กิโลกรัม ดังนั้น

$$\begin{aligned} \text{จากอัตราแลกเนื้อ} &= \frac{\text{น้ำหนักอาหารสัตว์ทั้งสิ้นที่ไก่กระตั้นได้กินเข้าไปจนถึงเวลาส่งขาย (กก.)}}{\text{น้ำหนักของไก่กระตั้นทั้งสิ้น ณ เวลาส่งขายตลาด (กก.)}} \\ &= \frac{3,983}{1,893.2} = 2.10 \end{aligned}$$

เพราะฉะนั้นอัตราแลกเนื้อที่ได้ คือ 2.10 ซึ่งหมายความว่า เพื่อที่จะผลิตน้ำหนักของไก่กระตั้น 1 กิโลกรัมนั้น ไก่กระตั้นแต่ละตัวจะต้องกินอาหารสัตว์ผสมสำเร็จจำนวนหนัก 2.10 กิโลกรัม การที่ไก่กระตั้นต้องการกินอาหารน้อยลงเท่าใด เพื่อจะเพิ่มน้ำหนักได้ 1 กิโลกรัม เช่น เพียง 2 กิโลกรัม หรือน้อยกว่าย่อมเป็นการดีขึ้นเท่านั้น ซึ่งหมายความว่า ไก่กระตั้นมีอัตราแลก

เนื้อคือ ซึ่งการที่ไก่กระหนงมีอัตราแลกเปลี่ยนเนื้อนั้น มีปัจจัยหลายประการเข้ามามีอิทธิพลเกี่ยวข้อง เช่น คุณภาพอาหาร คุณภาพพันธุ์ไก่, อัตราการตาย และอื่น ๆ ดังจะได้กล่าวต่อไป

๓. ปัจจัยอื่น ๆ (Other Factors)

มีปัจจัยอื่น ๆ อีกที่มีอิทธิพลต่ออัตราการแลกเปลี่ยนเนื้อของไก่กระหนง เช่น.-

ก) พันธุ์ของลูกไก่ที่ดี - อัตราการเจริญเติบโตที่เร็ว อัตราแลกเปลี่ยนที่มีประสิทธิผล และน้ำหนักที่เพิ่มขึ้น สำหรับพันธุ์แต่ละพันธุ์ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ และในสภาวะสิ่งแวดล้อมหนึ่งนั้นสามารถที่จะตรวจสอบด้วยการใช้วิธีการทดสอบโดยทางปฏิบัติเท่านั้น (Random sample test) ดังนั้น ผลของการทดสอบเช่นนั้นจะชี้ให้เห็นความสามารถของลูกไก่พันธุ์นั้น ๆ ต่ออัตราการเจริญเติบโต และประสิทธิภาพของการใช้อาหาร อย่างเด่นชัดแน่นอน

ข) การมีชีวิตรอด - คงจะจำกันได้ดีว่า การมีชีวิตรอด เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งต่ออัตราการแลกเปลี่ยน และแน่นอน อาหารสัตว์ผสมสำเร็จที่ไก่กระหนงที่ได้ตายจากไป ได้กินเข้าไปจะถูกนำมาคิดรวมเข้า เป็นจำนวนน้ำหนักอาหารสัตว์ทั้งสิ้นที่ใช้ไปของไก่กระหนงที่มีชีวิตรอด (survivors) ถ้าการมีชีวิตรอดอยู่ในอัตราต่ำเนื่องจากคุณภาพของลูกไก่ไม่ดี มีสุขภาพที่ไม่ดี มีการจัดการ และการสุขาภิบาลที่ไม่ดีแล้วแน่นอน อัตราแลกเปลี่ยนที่ได้ก็จะต่ำ เนื่องจากมีอัตราการเจริญเติบโตที่ไม่ดีนั่นเอง นั่นคือไก่กระหนงต้องการอาหารสัตว์เพิ่มมากขึ้น อาจถึง 2.5 กิโลกรัม เพื่อผลิตเนื้อ 1 กิโลกรัม หรือใช้อาหารสัตว์ในน้ำหนักเท่าเดิม คือ 2.1 กิโลกรัม แต่ผลิตเนื้อได้ต่ำกว่า 1 กิโลกรัม นั่นเอง

ค) สิ่งแวดล้อม - ดังที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าไก่กระหนงที่มีอัตราการเจริญเติบโตเร็วที่สุดนั้น หมายถึงมีอัตราแลกเปลี่ยนเนื้อที่ดีที่สุด ไก่กระหนงที่มีสุขภาพดีปกติมักจะเจริญเติบโตเร็วกว่า ไก่กระหนงที่ป่วยหรือสุขภาพไม่ดี ฟังระลึกเสมอว่า ในช่วงอากาศร้อน การกินอาหาร (Feed intake) มักจะลดลงในไก่กระหนงทุกพันธุ์ ดังนั้นในตอนกลางคืนจึงจำเป็นต้องจัดให้มีแสงสว่างภายในโรงเรือน เพื่อเป็นการเร่งการเติบโตทั้งนี้เพราะไก่กระหนงจะสามารถมองเห็นอาหาร และน้ำดื่ม ระหว่างช่วงที่มีอากาศเย็นลงของวัน ซึ่งช่วยให้มีการกินอาหารและน้ำ เพิ่มขึ้น เป็นการชดเชยการกินน้อยลงตอนช่วงเวลาร้อนนั่นเอง การจัดให้มีพื้นที่ (Floor Space) เพียงพอไม่อัดแน่น ตลอดจนที่ใส่อาหาร และน้ำ ก็เป็นปัจจัยที่สำคัญ ซึ่งจะช่วยให้มีการเร่งการเจริญเติบโตด้วยเช่นกันดังนั้นจะเห็นว่า ความสำเร็จในการเลี้ยงไก่กระหนงนั้น ขึ้นอยู่กับความสำคัญ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ทั้งสิ้น

จุดมุ่งหวังสูงสุด ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่กระหนงทุกคนก็คือ มุ่งที่จะหาอย่างไรก็ได้

อย่างดีที่สุด ที่จะสามารถผลิตน้ำหนักของไก่กระทง 1 กิโลกรัม ต่อ 1 กิโลกรัม ของอาหารสัตว์ ซึ่งนี่คือกุญแจสู่ความสำเร็จของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่กระทง

ง) อายุของไก่กระทง (Age of the Bird) - ประสิทธิภาพของอาหารสัตว์ นั้นขึ้นอยู่กับ อายุของไก่กระทงด้วย ไก่กระทงที่มีอายุมากจะกินอาหารสัตว์ในปริมาณที่มากกว่า เพื่อแลกเนื้อไก่ น้ำหนัก 1 กิโลกรัม เมื่อเทียบกับไก่กระทงที่มีอายุน้อยกว่า ดังนั้นจึงเป็นผลให้เกิดการตอบแทนถดถอย (Diminishing Returns) ต่อการธุรกิจการเลี้ยงไก่กระทง ดังนั้นเกษตรกรผู้เลี้ยงจึงจำเป็นต้องพิจารณาว่าควรจะให้เลี้ยงไก่กระทงให้มีระยะเวลาเท่าใด เพื่อให้ได้ผลตอบแทนสูงสุด

4. โรงเรือนและการจัดการ (Housing and Management)

ส่วนของโรงเรือนและการจัดการนั้นก็นับได้ว่ามีความสำคัญมากส่วนหนึ่งต่อการเลี้ยงไก่กระทง แต่ในที่นี้จะขอล่าวถึงแค่เพียงหัวข้อที่ควรจะต้องเอาใจใส่ แต่ไม่กล่าวในรายละเอียด เนื่องจากเป็นเนื้อหาที่มาก และเน้นไปที่สิ่งปลีกย่อย ดังนี้ คือ.

4.1 โรงเรือน (Housing) สิ่งที่เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่กระทงควรจะต้องให้ความสนใจได้แก่

ก) การก่อสร้างและสถานที่ (Construction & Site) เพื่อให้ได้สถานที่ที่ตีน้ำไม่ท่วมมีการระบายอากาศที่ดี

ข) พื้น (Floor)

เลือกวัสดุที่สามารถทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรคได้โดยง่าย เพื่อให้การควบคุมเชื้อโรคลดจนพยายาได้ผลดี

ค) ความกว้างของโรงเรือน (Width of House)

ไม่ควรจะสร้างโรงเรือนให้แคบหรือกว้างเกินควร ยกเว้นหากเป็นการสมควรในแง่ของเศรษฐกิจ ปกติจะประมาณ 9-12 เมตร

ง) ผนังโรงเรือน (Walls)

ผนังของโรงเรือนควรจะทำด้วยวัสดุแข็งแรง เช่น อิฐ หรือไม้ สูงเพียง 0.20 เมตร และปล่อยส่วนบนโปร่งเพื่อระบายอากาศแต่ควรรักษาด้วยมุ้งลวด เพื่อกันแมลงสัตว์ทะเลาะ และนกป่า ขณะเดียวกันต้องมีส่วนที่จะกันฝนสาดเข้ามาในโรงเรือน

จ) ขนาดของคอก (Pen size)

การจัดแบ่งคอกไก่กระตังก็เพื่อลดการกระจุกตัวของไก่ เป็นการกระจายจำนวนไก่ออกไปอย่างทั่วถึง ช่วยระบายนความร้อน อันเกิดจากการแออัดภายในโรงเรือน ถึงกระนั้นคอกเหล่านี้ก็ควรจะเป็นประเภทถอดถอนเคลื่อนย้ายได้ เพื่อสะดวกต่อการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรค

ฉ) ขนาดของพื้นที่ (Floor space)

ต้องจัดให้ไก่กระตังได้มีพื้นที่พอเหมาะต่อจำนวนไก่ ที่จะใส่เข้าเลี้ยง ทั้งนี้ต้องดูจากจำนวนของไก่กระตังที่เราจะเลี้ยงต่อช่วงเวลาที่จะส่งขายสู่ตลาด เพื่อมิให้เกิดความหนาแน่นของไก่คือหน่วยพื้นที่เกินไป

4.2 การจัดการไก่กระตัง (Management of Broilers) อันประกอบด้วย

ก) การจัดการทั่วไป (General Management)

ไม่ควรจะเลี้ยงไก่ต่างอายุ กันในโรงเรือนเดียวกัน เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อโรค ควรใช้มาตรการ All-IN-ALL-OUT ซึ่งนอกจากจะมีผลดีทางด้านป้องกันการระบาดของแพร่กระจายของเชื้อโรคแล้วยังทำความสะอาดได้โดยง่าย ทั้ง โรงเรือน อุปกรณ์ ทั้งหลังคา, ฝาผนัง, หน้าต่าง แม้แต่กำแหง โดยวิธีรมควัน (Fumigation) แต่ต้องทำการล้างให้สะอาดอีกครั้ง เพื่อป้องกันมิให้ไก่ได้รับผลกระทบต่อการใช้สารรมควันนั้น ๆ ปกติสารรมควันที่ใช้นี้มักได้แก่ สารฟอร์มาลิน และสารไปแตสเซียม เพอร์แมงกาเนต (ด่างทับทิม)

ข) การจัดการระหว่างการกกลูกไก่ (Management during Brooding Period) - อาจจะทำโดยใช้เครื่องกกแบบใดแบบหนึ่ง เช่น

กกแก๊ส กกด้วยไฟฟ้า กกด้วยตะเกียง เพื่อใช้ความอบอุ่นแก่ลูกไก่ วิธีให้ความร้อนยังสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 แบบ คือ

1. ให้ความร้อนโดยจำกัดอยู่ในวง คือความร้อนมาจากจุดเดียวตรงส่วนกลางของเครื่องกกภายใต้ฝาครอบแสงความอบอุ่นค่อย ๆ กระจายออกไปโดยรอบ ภายในวงล้อมที่จัดตั้งเอาไว้ วงล้อมนี้จะค่อย ๆ ขยายออกไปตามอายุของไก่กระตัง
2. ให้ความอบอุ่นโดยตลอดหมดทั้ง เล้า โรงเรือนแบบนี้ต้องเป็นแบบ

ที่ปิดควบคุมอุณหภูมิได้ และให้ความอบอุ่นที่มีอุณหภูมิเท่ากันหมดทั้งเล้า

3. ให้ความอบอุ่นรวม คือให้ความร้อนจากเครื่องกก ซึ่งเป็นจุดศูนย์กลางเดียว แสงให้ความร้อนนั้นแผ่ขยายกว้างออกไปในรัศมีกว้าง กกให้ความอบอุ่นรวมกันไม่แบ่งกกเป็นฝูง ๆ

ระจอบกกลูกไก่ (Brooder Guard)

ปกติอุณหภูมิของโรงเรือนควรจะอยู่ในระดับ 70-80 °F แต่ถ้าในฝูง ลูกไก่กระทงได้รับภาวะเครียด (Stress) เนื่องจากเหตุผลใดก็ตามควรรีบ เพิ่มอุณหภูมิจากระดับปกติที่ให้อยู่สูงขึ้นอีก 2-5 °F จนกว่าลูกไก่จะกลับคืนสู่สภาพปกติสามารถสงบสภาพของลูกไก่ว่าอยู่สบาย ร้อนเกินไป หนาวเกินไปหรือไม่ ในตอนค่ำของทุกวัน แล้วปรับให้เหมาะสมจะกกเพียง 3 สัปดาห์สำหรับลูกไก่กระทงจนมีขนขึ้นเต็มตัว ทั้งนี้เพราะสภาพอากาศของประเทศไทยมีลักษณะค่อนข้างร้อนจัดอยู่ แล้วนั่นเอง อย่างไรก็ตามภายหลังการใช้ระจอบกกลูกไก่แล้วจำเป็นต้องทำความสะอาด ข่า เชื้อ หรือรมควัน ก่อนจัดเก็บ และเมื่อจะนำมาใช้ก็จำเป็นต้องข่า เชื้อ หรือรมควันอีกครั้งหนึ่ง และสิ่งสำคัญที่ต้องดูแลอยู่เสมอคือ การให้น้ำที่สะอาด และเย็นสำหรับดื่ม ด้วยรางน้ำที่สะอาด และเปลี่ยนน้ำในราง วันละสองครั้ง และระดับของน้ำในรางน้ำควรจะถูกปรับ และป้องกันการไหลล้นลงไปยังวัดอุรองพื้น เพื่อคงให้วัดอุรองพื้นนั้น แห้งอยู่เสมอ

รางอาหาร (Feeding Space)

ในตอนแรกจะจัดรางน้ำและรางอาหารวางอยู่บนพื้น จนกระทั่งลูกไก่ อายุได้ประมาณ 3 สัปดาห์ หลังจากนั้นก็จะยกทั้งรางน้ำ รางอาหาร ขึ้นเหนือพื้น ไก่ยังโตเท่าใด ก็จำเป็นต้องปรับรางเหล่านั้นทุกสัปดาห์เพื่อที่ว่าระดับของรางน้ำ และรางอาหารจะได้อยู่ในระดับความสูงของ หลังไก่นั้นเอง จุดประสงค์ของการทำเช่นนี้ก็เพื่อลดการหกตกหล่นของอาหารสัตว์ทั้งนี้ เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่กระทงต้องคำนึงอยู่เสมอว่าอาหารสัตว์นั้น เป็นต้นทุนที่ใหญ่หลวงในขบวนการผลิตไก่กระทง

รางน้ำ (Drinking Space)

เช่นเดียวกับรางอาหาร ทั้งด้านการจัดความสูงของภาชนะอุปกรณ์ ขณะเดียวกันก็จำเป็นต้องทำความสะอาด อุปกรณ์เครื่องใช้เหล่านี้ หรือ รมควันด้วยเช่นกัน

การให้แสงสว่าง ((Lighting)

ในการเลี้ยงไก่กระตั้น การให้แสงสว่างเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ระยะเวลาของการให้แสงสว่างมีอยู่หลายแบบ เช่นสองวันแรกของการนำลูกไก่เข้าโรงเรือน จำเป็นจะต้องให้แสงสว่างตลอด 48 ชั่วโมง ดังนั้นการให้แสงสว่างจากดวงไฟจึงจำเป็นอย่างยิ่งในตอนกลางคืน เพื่อที่จะให้ลูกไก่คุ้นกับสถานที่ และดื่มกินน้ำอาหาร ได้ตามที่ต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่มีอากาศร้อน เช่นประเทศไทย ทั้งนี้ เพราะความเครียด เกิดขึ้นได้จากการที่อากาศในโรงเรือนมีอุณหภูมิสูง การกินอาหาร (Feed Consumption) ก็จะลดลง ดังนั้นเพื่อที่จะช่วยให้ไก่ได้รับอาหาร และน้ำดื่มในปริมาณที่เหมาะสม เกษตรกรผู้เลี้ยงจึงจำเป็นต้องจัดหาแสงสว่างจากดวงไฟเพิ่มในตอนกลางคืน ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่อุณหภูมิต่ำลง แสงสว่างที่จ้าแรงไม่มีความจำเป็น เพราะอาจจะทำให้เกิดโรค Cannibalism ขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม ต้องให้แน่ใจว่า เมื่อเกษตรกรผู้เลี้ยงได้กระทำการเพิ่มแสงสว่างจากดวงไฟแล้วนั้น เกษตรกรได้จัดให้มีน้ำดื่ม และอาหารอย่างเพียงพอ ให้แก่ไก่ด้วย การให้แสงสว่างจากดวงไฟนั้น ยังจำเป็นอีกด้วยเมื่อพบว่าวันใดที่ท้องฟ้ามีสภาวะมืดคลุ้มด้วยเมฆฝน

วัดถูรองพื้น (Litter)

ต้องให้แน่ใจว่าวัดถูรองพื้นนั้นแห้งอยู่เสมอ ต้องจัดการเปลี่ยนวัดถูรองพื้นที่เปียก หรือแข็งจับ เป็นก้อนทันที โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณที่มีไก่กระจุกตัวอยู่บริเวณนั้นมักจะเปียกชื้น และจับตัวแน่น ดังนั้นจึงมักนิยมคลุมวัดถูรองพื้น เก้าบริเวณนั้นกับวัดถูรองพื้นส่วนอื่น ของโรงเรือน แต่เมื่อไก่โตมากขึ้น เช่นระยะ 5 สัปดาห์ ปริมาณมูล อุจจาระที่ขับถ่ายออกมาก็จะมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นทำให้วัดถูรองพื้นนั้น

เปียกชื้น และอึดแน่นมากขึ้น ซึ่งเป็นเหตุให้เสริมให้โรคบิดเกิดขึ้นอย่างค่อนข้างรุนแรงในช่วงนี้ได้ และด้วยเหตุที่ว่าเมื่อใดชื้นมีน้ำหนักมากขึ้น พื้นที่คือตัวไก่อก็ลดน้อยลง นอกจากนี้ไก่อไต่ยังดื่มกินน้ำมากขึ้น อันเป็นผลให้มีอุจจาระ และความชื้นภายในโรงเรือนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจากสภาพการณ์เช่นนี้ทำให้วัฏธรรงพื้นอยู่ในสภาพที่ไม่เหมาะสมต่อการใช้ การคลุกวัฏธรรงพื้นบ่อยครั้งอาจพอช่วยให้ดูดีขึ้น แต่การเพิ่มวัฏธรรงพื้นใหม่เข้าไปเป็นระยะ ๆ อาจจะช่วยลดความชื้นเปียกของวัฏธรรงพื้นเก่าภายในโรงเรือนได้

พึงตระหนักไว้ว่า การระบาดของโรคบิด นั้น อาจส่งผลให้เกิดการตายอย่างรุนแรง (Severe Mortality) น้ำหนักลด (Weight Loss) และการมีต้นทุนค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในด้านการรักษา นอกจากนี้ ยังจะมีผลต่อคุณภาพของไก่มีชีวิต ตลอดจนคุณภาพของซาก เมื่อขายสู่ตลาด ซึ่งเป็นการเพิ่มความสูญเสียมากขึ้น ดังนั้น จึงควรจะมีนคอยดูแลให้วัฏธรรงพื้นอยู่ในสภาพที่ดี เพราะเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งต่อความสำเร็จของเกษตรกร และกำไรที่พึงจะได้รับ

อุณหภูมิ และการถ่ายเทอากาศของโรงเรือน (House temperature and Ventilation)

การระบายถ่ายเทอากาศที่ดีของโรงเรือนเป็นสิ่งสำคัญมากเช่นกัน เพราะเป็นการเพิ่มอากาศบริสุทธิ์ให้กับโรงเรือน ขณะเดียวกันก็เป็นการกำจัดก๊าซที่ไม่ต้องการที่เกิดขึ้นภายในโรงเรือนเช่น ก๊าซแอมโมเนีย เป็นต้น นอกจากนี้ยังช่วยให้วัฏธรรงพื้นแห้ง พึงระลึกว่า เมื่อไก่อักระทั้งใดชื้น ๆ การระบายอากาศยังเป็นสิ่งที่ต้องพึงระวังให้มาก เพราะหากการระบายอากาศไม่ดีจะทำให้ช่วยเพิ่มโอกาสที่ไก่อจะเป็นโรคระบบทางเดินหายใจต่าง ๆ (Respiratory diseases) และมีผลสุดท้ายทำให้ไก่อักระทั้งมีสภาพทรุดโทรม ดังนั้นเกษตรกรผู้เลี้ยงพึงจัดให้โรงเรือนไก่อักระทั้งมีการระบายอากาศที่ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อที่จะได้มีอากาศบริสุทธิ์หมุนเวียนอย่างเพียงพอ ที่จะให้ไก่อัที่กำลังเจริญเติบโตนั้นอยู่อย่างสบาย

5. การจับและขนย้ายไก่

การจับและขนย้าย หรือขนส่งไก่กระตังไปสู่ตลาด มักจะทำให้ไก่กระตังได้รับอันตราย เป็นบาดแผลตามตัว แข็งขาได้มาก ถ้าปฏิบัติการจับ ขนย้ายไม่ถูกวิธี หรือจับรุนแรงไป ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้ค่าตัวของไก่กระตังลดน้อยลง จึงควรระมัดระวัง และจัดการให้ถูกวิธี วิธีการจับ ขนย้ายไก่เพื่อป้องกันไม่ให้ไก่ได้รับบาดแผลมากมีดังนี้คือ.

- ก) การจับไก่กระตังเพื่อขนย้ายควรกระทำในเวลากลางคืน
- ข) ควรลดแสงสว่างให้น้อยที่สุด หรือใช้หลอดไฟสีน้ำเงิน
- ค) อุปกรณ์เลี้ยงไก่ที่ย้ายออกได้ ให้ย้ายออกให้หมดเพื่อสะดวกในการจับไก่
- ง) ปิดน้ำในโรงเรือนให้หมด
- จ) ถ้ามีพัคลม ควรเปิดพัคลมเป่าซี่ฟุ่นให้ออกจากโรงเรือนเสียก่อน
- ฉ) ใช้ลวดค้าย้ายปิดล้อม เพื่อตัดบริเวณเนื้อที่โรงเรือนให้เล็กลง
- ช) อย่าจับไก่ครั้งละมาก ๆ จะทำให้ไก่ช้ำ
- ซ) ระวังอย่าเตะไก่ หรือเหยียบถูกตัวไก่
- ฅ) จับขาหรือแข้งของไก่อีกได้ แต่มือหนึ่ง ๆ จับไม่เกิน 4-5 ตัว
- ฉ) เวลาจับไก่เข้ากรงให้ค่อย ๆ จับใส่ อย่าโยน หรือ กดอัด
- ง) กรงไก่ที่ชำรุดไม่ควรใช้
- จ) เวลาวางแผนปลูกโรงเรือนไก่กระตัง ควรกะให้มีทางออกสะดวก ๆ เพื่อ งานขนย้ายไก่กระตัง

การสูญเสียน้ำหนักตัวของไก่กระตังในการขนย้าย หรือขนส่งไก่กระตังเข้าตลาดนั้นไก่กระตังจะสูญเสียน้ำหนักไปมีใช้น้อย ซึ่งเรื่องนี้เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่กระตังทั้งหลายมักจะมองข้ามไป ทำให้ขาดรายได้ปีละมาก ๆ โดยไม่รู้ตัว ไก่กระตังที่จะทำการขนย้ายนั้นนับตั้งแต่จับไก่เข้าขังกรัง สองชั่วโมงแรกน้ำหนักไก่กระตังจะสูญเสียไปประมาณ 0.75 % และสูญเสียน้ำหนักตัวต่อไปอีก ชั่วโมงละ 0.3% เพราะฉะนั้น เมื่อจับไก่ใส่กรงเตรียมส่งตลาดแล้วควรรีบส่งไปโดยเร็วที่สุด เท่าที่จะทำได้ เพราะทุกนาทีมีค่าเป็นเงิน

6. การป้องกันโรคที่ตี

แม้ว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่กระตังจะได้พยายามอย่างดีที่สุดที่จะจัดให้มีไก่พันธุ์ดี มีอาหารที่ดี มีการวางผังฟาร์ม และการสร้างโรงเรือนที่ดี และมีการจัดการเลี้ยงดูที่ครบถ้วนแล้วก็ตามถ้าขาดการป้องกันโรคที่สำคัญ ๆ เสียอย่างหนึ่ง ไก่ที่เลี้ยงเกิดเป็นโรคระบาด ร้ายแรงขึ้นมารับได้

วันหนึ่ง ทำให้ไก่เสียหายตายไปเป็นจำนวนมาก ความสำคัญของข้ออื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้วย่อมไม่มี ความหมายเลย ดังนั้นจึงจำเป็นที่สุดที่จะต้องมีการแผนการ และปฏิบัติการป้องกันโรคไว้ล่วงหน้า จริง ที่ว่าในการเลี้ยงไก่กระหงแบบการค้ำนั้น ความเสียหายอันเกิดจากโรคต่าง ๆ ของไก่ย่อมหนีไม่พ้น แต่โรคติดต่อทุกโรค เมื่อเกิดกับไก่กระหงจะทำให้ไก่กระหงชะงักการเจริญเติบโต อัตราการตาย มากน้อยสุดแล้วแต่ชนิด และความรุนแรงของโรคที่เกิด ซึ่งย่อมหมายถึงการสูญเสียผลกำไรที่จะได้ และอาจจะขาดทุนอย่างหนักก็ได้ หากโรคนั้นรุนแรงมากการที่ไม่ป้องกันโรคเสียแต่แรก แต่จะทำการรักษาไก่เมื่อเกิด เป็นโรคนั้น มักจะให้ผลไม่คุ้มค่า เพราะยามีราคาแพง ประการหนึ่ง กับอีก ประการหนึ่งไก่ที่ได้รับการรักษาหายจากโรคแล้วก็จะ เป็นไก่ที่ไม่สมบูรณ์ หรือแคะแสรนเสี่ยงไว้ อีกก็มีแต่ขาดทุน ฉะนั้นในการป้องกันโรคไก่ กระหง นอกจากจะใช้วิธีป้องกัน แล้วยังต้องมีการ จัดการเรื่องการสุขาภิบาลให้ดีที่สุดด้วย แต่ในกรณีที่จะต้องใช้จ่ายเพื่อการรักษา ก่อนอื่นก็ ควรปรึกษาสัตวแพทย์ก่อนเพื่อการวินิจฉัยที่ถูกต้อง เพื่อให้การใช้จ่ายจะได้ตรงเป้าหมาย และได้ผล

7. ตลาดรับซื้อไก่กระหง (Market)

ในการตัดสินใจลงทุนในกิจการธุรกิจไก่กระหงนั้น สิ่งที่มีความสำคัญขั้นสุดยอดของการ เลี้ยงไก่กระหงก็คือ ตลาดรับซื้อไก่กระหง เพราะเงินทุกบาททุกสตางค์ที่เกษตรกรผู้เลี้ยง ลงทุน ไปในการเลี้ยง จะได้กลับคืนมากี่ค่อนจำหน่ายไก่กระหงที่เลี้ยงออกสู่ตลาด ถ้าสภาวะตลาดของ ไก่กระหงดี เกษตรกรก็จะจำหน่ายไก่กระหงได้ราคาดีหากการจำหน่ายคล่องตัวดี มีตลาดรับซื้อ อยู่ตลอดเวลา ทั้งให้ราคาดี ก็หมายความว่าไม่เพียงแต่ผู้เลี้ยงจะได้ เงินลงทุนกลับคืนมาในเวลา อันสมควรแล้ว ผู้เลี้ยงยังจะมีกำไรออกเงยขึ้นอีก แต่หากตลาดรับซื้อไม่มี หรือมีแต่ราคาไม่ดี ผู้เลี้ยงก็อาจจะขายไม่ได้ราคาดี ทั้งที่คุณภาพไก่มีคุณภาพดี ผู้เลี้ยงก็อาจจะขาดทุนในเงินที่ลงทุน ไปก็ได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า เมื่อเกษตรกรผู้เลี้ยงจะเริ่มลงทุนก็จำเป็นต้องพิจารณาถึงสภาวะของตลาด รับซื้อไก่ แนวโน้ม ตลอดจนโครงสร้างของขบวนการเลี้ยงไก่กระหง ควบคู่กันไปด้วยเสมอ เพื่อให้แน่ใจว่า การลงทุนจะได้ผลตอบแทนคุ้มค่า

2. ธุรกิจอุตสาหกรรมไก่กระหงปัจจุบัน

การเลี้ยงไก่กระหง หรือไก่เนื้อ อาจกล่าวได้ว่า เป็นอุตสาหกรรมการผลิตปศุสัตว์ ประเภทเดียวที่ได้มีการพัฒนาตัวเองจนเจริญก้าวหน้า และสามารถพลิกโฉมหน้าราคาอาหารประเภท เนื้อสัตว์ในตลาดค้าปลีกจากที่เนื้อไก่เคยเป็นอาหารสดในอดีตมีราคาแพงกว่าเนื้อโค และเนื้อสุกร กลับกลายมาเป็น เนื้อสัตว์ที่ปัจจุบันมีราคาถูกที่สุด นอกจากนั้นไก่สดแช่เย็นยังเป็นสินค้าออกที่สามารถ

นำรายได้เข้าประเทศปีละกว่าหนึ่งพันล้านบาทด้วย

ด้วยผลพวงของความเจริญก้าวหน้าดังกล่าว ทำให้อุตสาหกรรมไม้กระถางกลายเป็นธุรกิจที่มีมูลค่ามหาศาล ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากได้มีธุรกิจที่เกี่ยวข้องเกิดขึ้นมาต่อเนื่องพร้อม ๆ กับการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไม้กระถางมากมายหลายประเภท เป็นต้นว่าอุตสาหกรรมการผลิตอาหารสัตว์ อุตสาหกรรมโรงฟักไข่ และการผลิตลูกไก่ อุตสาหกรรม การผลิต และจำหน่ายเวชภัณฑ์ อุตสาหกรรมโรงฆ่าชำแหละไก่ อุตสาหกรรมการแปรรูปเนื้อไก่ และอุตสาหกรรมการส่งออกไก่สดแช่เย็น

อุตสาหกรรมเหล่านี้ มีทั้งที่มีการประกอบการแบบครบวงจร (VERTICAL INTEGRATION) และสัดส่วนประกอบการเพียงบางส่วนก็มี จากลักษณะการประกอบการดังกล่าวถึงกับทำให้มีการหวัดวิตกกังวลว่า จะมีการผูกขาดเกิดขึ้น เพราะผู้ประกอบการบางราย นอกจากจะดำเนินธุรกิจแบบครบวงจรแล้ว ยังเป็นผู้ที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับที่สูง ซึ่งสามารถผลักดันให้ผู้ประกอบการรายย่อยหรือที่มีทุนทรัพย์น้อยต้องเลิกกิจการไป ในขณะที่เดียวกันผู้ประกอบการขนาดใหญ่ก็มีการขยายกิจการของตนเองเพิ่มขึ้นทดแทน จนกระทั่งเวลานี้อุตสาหกรรมการเลี้ยงไม้กระถาง และ อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเกือบทุกประเภทตกอยู่ในมือของผู้ประกอบการรายใหญ่เพียงไม่กี่รายที่สามารถดำเนินงานได้เป็นผลสำเร็จพร้อม ๆ กันนี้ ผู้ประกอบการรายย่อย หรือผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีพอ ค้างทะยอยเลิกกิจการ หรือขยายกิจการ หรือยินยอมนำกิจการของตนเข้าไปอยู่ในเครือของผู้ประกอบการรายใหญ่

2.1 การผลิตลูกไม้กระถาง

ปัจจุบันในวงการธุรกิจไม้กระถางมีกลุ่มผู้ประกอบการรายใหญ่อยู่ประมาณ 12 กลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มมีบริษัทในเครือที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวข้อง ร่วมดำเนินการจนครบวงจร หรือ ประกอบธุรกิจเฉพาะเพียงบางส่วนก็มี รายชื่อกลุ่มผู้ประกอบการมีดังนี้ -

- 1) กลุ่มบริษัท เจริญโภคภัณฑ์อุตสาหกรรม จำกัด
- 2) กลุ่มบริษัท เบทาโกร จำกัด
- 3) กลุ่มบริษัทผลิตภัณฑ์อาหาร เซนทรัล จำกัด
- 4) กลุ่มบริษัท ศรีไทยปศุสัตว์ จำกัด
- 5) กลุ่มบริษัท เจเนอรัลฟู้ดส์ จำกัด
- 6) กลุ่มบริษัท แผลมทองสหการ จำกัด
- 7) กลุ่มบริษัท ป. เจริญพันธุ์อาหารสัตว์ จำกัด

- 8) กลุ่มบริษัท สยามโภคภัณฑ์อาหารสัตว์ จำกัด
- 9) กลุ่มบริษัท สหฟาร์ม จำกัด
- 10) กลุ่มบริษัท ชนะพันธ์อุตสาหกรรม จำกัด
- 11) กลุ่มบริษัท เอเชียปศุสัตว์ จำกัด
- 12) กลุ่มบริษัท อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ไทย จำกัด

ซึ่งกลุ่มเหล่านี้มี กำลังผลิตลูกไก่กระทรงรวมทั้งสิ้น 4.5 ล้านตัวต่อสัปดาห์ และเมื่อรวมกันฟาร์มอิสระอีกประมาณ 30 รายก็สามารถผลิตลูกไก่เนื้อได้ อีกประมาณ 1-50 ล้านตัวต่อสัปดาห์แล้ว กำลังการผลิตลูกไก่กระทรงรวมทั้งประเทศจะได้ประมาณ 5.5-6.0 ล้านตัวต่อสัปดาห์ ดังตารางที่ 1

2.1.1 ผู้ผลิต สำหรับผู้ผลิตลูกไก่กระทรง รายใหญ่ทั่วประเทศ มีประมาณ 40 ราย ซึ่งพอจะจัดแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1) กลุ่มผู้ผลิตลูกไก่รายใหญ่ มีอยู่ประมาณ 3-4 ราย มีกำลังการผลิตตั้งแต่สัปดาห์ละ 300,000 ตัวขึ้นไปต่อราย หรือมีกำลังการผลิตรวมกันประมาณร้อยละ 45 ของกำลังการผลิตลูกไก่ทั้งประเทศ ผู้ผลิตลูกไก่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ บริษัทฟาร์มกรุงเทพฯ จำกัด (เครือเจริญโภคภัณฑ์) บริษัทแหลมทองสหการ และ บริษัทเซนทาโกฟาร์ม เป็นต้น ซึ่งเป็นกลุ่มที่ทำธุรกิจอาหารสัตว์ และโรงฆ่าชำแหละไก่อยู่ด้วย

2) กลุ่มผู้ผลิตลูกไก่ขนาดกลาง เป็นกลุ่มฟาร์มผู้ผลิตลูกไก่ที่มีขนาดการผลิตตั้งแต่สัปดาห์ละ 60,000-300,000 ตัวต่อราย มีกำลังการผลิตรวมกันประมาณร้อยละ 35 ของกำลังการผลิตรวมทั้งหมด ในกลุ่มนี้จะมีประมาณ 12-15 ราย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นฟาร์มของกลุ่มอาหารสัตว์ นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วในกลุ่มที่ 1 แต่มักจะเป็นฟาร์มภาคีของบริษัทใหญ่ ๆ เช่น ภาคีของ บริษัทเจริญโภคภัณฑ์ ภาคีของบริษัท ป.เจริญภัณฑ์ ภาคีของบริษัทศรีไทยปศุสัตว์ ภาคีของบริษัทเจเนอรัลฟูลส์ ภาคีของบริษัทเบทาโกร เป็นต้น สำหรับฟาร์มภาคีก็มีอยู่หลายราย เป็นต้นว่า ฟาร์มชัยเจริญชัยอารีย์ ฟาร์มสองพี่น้อง ฟาร์มขไลธร สำหรับผู้ประกอบการอิสระก็มี เช่น ฟาร์มยูไนเต็ด เกียรติอนันต์ ศรีมหาโพธิ์ฟาร์ม เป็นต้น

3) กลุ่มผู้ผลิตลูกไก่ขนาดเล็ก เป็นกลุ่มฟาร์มผู้ผลิตลูกไก่ที่มีขนาดการผลิตตั้งแต่สัปดาห์ละ 5,000-60,000 ตัวต่อราย และมีกำลังการผลิตรวมกันประมาณร้อยละ 20 ในกลุ่มนี้จะมีประมาณ 15-20 ฟาร์ม ส่วนใหญ่เป็นฟาร์มภาคีขนาดเล็กฟาร์มอิสระ และฟาร์มเปิดใหม่ ในทั้งสามกลุ่มที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ กลุ่มที่มีอิทธิพลจนถึงกับสามารถกำหนด

ตารางที่ 1

ประมาณการกำลังการผลิตลูกไก่กระทง

หน่วย : ล้านตัวต่อสัปดาห์

ผู้ผลิต	กำลังผลิต	ร้อยละ
1. เจริญโภคภัณฑ์	1.80-2.00	33.33-32.79
2. แผลมทอง	0.80	14.84-13.11
3. เซนทาโก	0.60	11.11- 9.84
4. ศรีไทยปศุสัตว์	0.35	6.48- 5.74
5. เจอนอร์สฟู้ดส์	0.25	4.63- 4.10
6. ป.เจริญพันธุ์อาหารสัตว์	0.20	3.70- 3.28
7. สหฟาร์ม	0.20	3.70- 3.28
8. เบทาโกร	0.20	3.70- 3.28
9. ผู้ผลิตอิสระ (ประมาณ)	1.00-1.50	18.53-24.58
	5.40-6.10	100.00

ที่มา : ส่วนวิชาการ ธนาคารกสิกรไทย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2

ประมาณการผลผลิตลูกไก่กระตังเจดีย์ต่อสัปดาห์

หน่วย : ตัว

เดือน	ปี 2526	ปี 2527
มกราคม	5,725,605.81	4,986,158.61
กุมภาพันธ์	5,615,576.98	5,035,147.21
มีนาคม	5,557,349.47	5,250,656.98
เมษายน	5,253,660.47	5,587,782.56
พฤษภาคม	5,219,663.02	5,971,374.19
มิถุนายน	5,223,471.40	6,271,749.54
กรกฎาคม	5,080,423.79	6,369,387.44
สิงหาคม	4,987,382.56	
กันยายน	4,919,974.65	
ตุลาคม	4,892,942.33	
พฤศจิกายน	4,936,708.37	
ธันวาคม	4,985,236.28	

ที่มา : สมาคมส่งเสริมการเลี้ยงไก่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 รายชื่อฟาร์ม และพ่อแม่พันธุ์ที่ใช้ผลิตไก่กระทอง

พ่อ-แม่พันธุ์	ฟาร์มที่ผลิต
1. อาร์เบอร์ เอเคอร์ (ARBOR ACRE)	- ฟาร์มกรุงเทพ (เครือซี.พี.) - พัฒนาฟาร์ม (เครือเบทาโกร) - ฟาร์มศรีมหาโพธิ์ - ฟาร์มชัยเจริญ - ฟาร์มชัยอารีย์ - ฟาร์มสองพี่น้อง - ฟาร์มไตรรงค์ - ฟาร์มเทียนผล - ฟาร์มนิพนธ์ - ฟาร์มชโลธร - ฟาร์มวันชัย - ฟาร์มนิรันชัย - ฟาร์มพันธุ์ดี - ฟาร์มยุค - ฟาร์มพึงใจ - ฟาร์มเกษตรชล - ฟาร์มสันติชัย - ฟาร์มกลกิจ - ฟาร์มวิฑูรย์
2. ไฮ-โบร (Hibro)	- ฟาร์มศรีไทยปศุสัตว์
3. รอสวัน (Ross-1)	- สยามเซนท์ทาโกฟาร์ม - ยูไนเต็ทฟิตติ้ง - ฟาร์มจำลองมิตร - ฟาร์มศรีมหาโพธิ์
4. ฮับบาร์ด (Hubbard)	- แหลมทองฟาร์ม
5. พิลช์ (Pilch)	- เบทาโกรการลงทุนปศุสัตว์
6. อินเดียริเวอร์ (Indianriver)	- เฟริสท์ฟาร์ม
7. ตาตัม (Tatum)	- กรุงไทยฟาร์ม
8. เอนเนก (Annex)	- เกียรติอนันต์ - ฟาร์มวิฑูรย์
9. คอปป์ (Cobb)	- ฟาร์มอินเดอร์
10. शेฟเวอร์ (Shaver)	- ฟาร์มรุ่งริกษ์
11. ซุปพริเมอช (Supr me Chich)	- อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ไทย

ที่มา : กรมปศุสัตว์

ราคาลูกไก่ และเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ ของตลาดลูกไก่ได้ก็คือ กลุ่มผู้ผลิตลูกไก่ รายใหญ่นั้นเอง ซึ่ง ถึงแม้ว่าในกลุ่มนี้จะมีผู้ผลิตลูกไก่อยู่เพียง 3-4 รายก็ตาม

2.1.2 ปริมาณการผลิตลูกไก่กระทง

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า บริษัทผู้ผลิตเพียง 3 รายใหญ่ คือ บริษัทเจริญโภคภัณฑ์ บริษัท แผลมทอง และบริษัทเซนาทาโก เท่านั้นที่มีกำลังผลิตรวมกันทั้งสิ้น ประมาณร้อยละ 56.60 ของกำลังการผลิตลูกไก่กระทงทั้งหมด แต่เนื่องจากไก่กระทงที่ทำการเลี้ยงอยู่ในปัจจุบันนี้ไม่สามารถ เพาะพันธุ์ได้เองภายในประเทศ จะต้องนำเข้าไก่พันธุ์จากต่างประเทศ โดยไก่พันธุ์ที่นำเข้านั้นอาจจะ เป็นไก่พันธุ์ระดับปู่ย่า พ่อ-แม่ หรือไขพันธ์ก็ได้ เพื่อใช้ในการขยายปริมาณภายในประเทศต่อไป ซึ่งขั้นตอนในการผลิตลูกไก่กระทงนั้นต้องใช้เวลา

การผลิตลูกไก่กระทงนั้นพอสรุปเป็นขั้นตอนคร่าว ๆ ได้ดังนี้คือ

- นำเข้าไก่พันธุ์ระดับ ปู่-ย่า จากต่างประเทศ
- เลี้ยงประมาณ 26 สัปดาห์ ไก่พันธุ์ระดับปู่-ย่าจะเริ่มออกไข่ ซึ่งสามารถ ให้ไข่ได้ประมาณ 40 สัปดาห์ และสามารถให้แม่ไก่พันธุ์ได้ประมาณ 45 ตัว หรือ ไก่กระทงประมาณ 6,000 ตัว
- ฝึกไข่ประมาณ 4 สัปดาห์ จะได้ไก่พันธ์ระดับพ่อ-แม่ ชุดแรก
- เลี้ยงไก่พันธ์ระดับพ่อ-แม่ประมาณ 26 สัปดาห์ก็จะเริ่มให้ไข่ ซึ่งสามารถ ให้ไข่ได้นานประมาณ 40 สัปดาห์ และแม่ไก่พันธุ์ 1 ตัว สามารถให้ลูกไก่ กระทงประมาณ 145 ตัว

จะเห็นได้ว่าขบวนการผลิตลูกไก่กระทงนั้นต้องใช้เวลาประมาณ 30-140 สัปดาห์ และเมื่อเริ่มขบวนการผลิตไปแล้ว ไม่สามารถแก้ไข หรือเปลี่ยนแปลงได้ง่ายนัก คือถ้าต้องการ เพิ่มการผลิตลูกไก่กระทง จะต้องใช้เวลาอย่างน้อยที่สุดประมาณ 30 สัปดาห์ จึงจะได้ลูกไก่ กระทงชุดแรก โดยทำการผสมจากไก่พันธ์ระดับพ่อ-แม่ และถ้าต้องการลดจำนวนการผลิตลูกไก่ กระทงลงโดยผู้ผลิตไม่เสียหายมากนัก อาจจะต้องใช้เวลานานกว่า 100 สัปดาห์ โดยผู้ผลิตปล่อย ให้ไก่ออกไข่ ไปตามอายุของไก่ ซึ่งผู้ผลิตยังสามารถได้รายได้บางส่วนจากการขายลูกไก่ที่ผลิตได้

ด้วยเพราะเหตุที่การผลิตลูกไก่กระทงต้องใช้เวลาอนันนั้นเองทำให้ในการผลิตลูกไก่ กระทง ผู้ผลิตจำเป็นต้องคาดคะเนภาวะการค้าไก่กระทงในอนาคตว่าจะมีภาวะการค้าดี หรือ ชบเซา เพียงใด เพื่อจะได้สามารถปรับระดับการผลิตลูกไก่กระทงให้สอดคล้องกับภาวะตลาด ของไก่กระทงในอนาคตได้ถูกต้อง ทั้งนี้ตลาดของไก่กระทงสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ตลาด คือ

ตลาดภายในประเทศ และตลาดต่างประเทศ โดยผลิตไก่กระทองที่ผลิตได้ประมาณร้อยละ 80-85 จะจำหน่ายเพื่อการบริโภคภายในประเทศ ถือเป็นตลาดภายในประเทศ ส่วนที่เหลืออีกประมาณ ร้อยละ 15-20 จะส่งออกจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ

จากประวัติการนำเข้า ซึ่งไก่พันธุ์จากต่างประเทศนั้น (ตารางที่ 4.5.6) จะพบว่า ปริมาณนำเข้านั้นมีปริมาณแนวโน้มสูงขึ้นตลอดเวลา คือ ปี 2525 มีการนำเข้ารวมทั้งสิ้น เป็นจำนวน 746,227 ตัว ปี 2526 มีการนำเข้าทั้งสิ้น 888,428 ตัว และปี 2527 มีปริมาณนำเข้าทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นเป็น 899,319 ตัว ซึ่งเมื่อคิดเป็นปริมาณร้อยละ ของการเพิ่มแต่ละปีจะพบว่าปี 2526 มีนำเข้า เพิ่มขึ้นจากปี 2525 เป็นปริมาณร้อยละ 19 แต่ปี 2527 นั้นมีปริมาณนำเข้าเพิ่มขึ้นจากปี 2526 เพียง ร้อยละ 1.2 เท่านั้น เหตุเพราะผู้ผลิตลูกไก่คาดการณ์ว่าในปี 2528 ปริมาณลูกไก่กระทองจะมี ปริมาณมากเกินความต้องการอันจะมีผลต่อราคาของไก่กระทองในที่สุด ขณะเดียวกันในปี 2526 มี การเพิ่มจำนวนไก่พันธุ์จากต่างประเทศเป็นจำนวนมากเกินความต้องการแล้ว เพราะแต่ละบริษัท ที่ดำเนินธุรกิจไก่กระทองก็พยายามเพิ่มปริมาณการผลิตลูกไก่เพื่อสามารถครอบครองตลาดได้มาก ๆ อันจะทำให้ประสิทธิภาพการผลิตในทุกขั้นตอนสูงขึ้นทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำลง ซึ่งถ้าตลาดดีก็จะหมายถึงกำไรของผู้ผลิตนั่นเอง ซึ่งจากตารางจะเห็นชัดว่า ปริมาณการผลิตลูกไก่เพิ่มสูงขึ้นถึงประมาณ สี่ปีค่าละ 6.4 ล้านตัว ในขณะที่ตลาดลูกไก่เมื่อมีความต้องการลูกไก่เพียงประมาณสี่ปีค่าละ 5.0 ล้านตัวเท่านั้น ซึ่งจากการที่มีปริมาณลูกไก่กระทองมากเกินความต้องการนี้เอง ส่งผลให้ราคาลูกไก่ มีราคาตกลงอย่างรวดเร็ว อันอาจเป็นสาเหตุอีกประการหนึ่งที่กระตุ้นให้เกษตรกรหันมาขยายการ เลี้ยงไก่กระทองเพิ่มมากขึ้น ซึ่งทำให้มีปริมาณไก่กระทองออกสู่ตลาดเป็นจำนวนมากในช่วงเวลา ค่อนานนั่นเอง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4

ปริมาณ และชนิดของไก่พันธุ์ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร ปี 2525

หน่วย : ตัว

เดือน	ไก่พันธุ์เนื้อ พ่อ - แม่		ไก่พันธุ์เนื้อ ฟู - ย่า	
	ผู้	เมีย	ผู้	เมีย
มกราคม	6,436	30,746	1,100	3,900
กุมภาพันธ์	2,900	18,000	4,970	13,150
มีนาคม	13,778	83,176	550	1,950
เมษายน	7,247	46,678	3,850	7,150
พฤษภาคม	4,428	26,878	550	1,950
มิถุนายน	5,887	38,810	1,120	6,000
กรกฎาคม	6,330	40,760	3,850	7,150
สิงหาคม	10,665	78,308	3,670	9,230
กันยายน	10,342	67,872	-	-
ตุลาคม	7,222	49,018	5,520	15,100
พฤศจิกายน	5,473	31,802	-	-
ธันวาคม	5,850	39,681	3,640	6,760
รวม	80,558	558,509	28,820	72,340
	645,067		101,160	
	746,227			

ที่มา : กรมปศุสัตว์

ตารางที่ 5

ปริมาณ และชนิดของไก่พันธุ์ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร ปี 2526

หน่วย : ตัว

รายการ	ไก่พันธุ์เนื้อ พ่อ-แม่		ไก่พันธุ์เนื้อ ฟู-ย่า	
	ผู้	เมีย	ผู้	เมีย
มกราคม	4,730	30,746	5,520	15,100
กุมภาพันธ์	4,426	24,862	2,550	6,150
มีนาคม	7,101	47,590	3,640	6,780
เมษายน	9,073	57,580	570	2,140
พฤษภาคม	7,500	34,640	3,850	7,150
มิถุนายน	5,392	36,191	5,370	14,750
กรกฎาคม	7,318	56,700	-	-
สิงหาคม	12,955	82,498	440	1,560
กันยายน	12,211	71,098	-	-
ตุลาคม	13,820	87,620	8,648	22,280
พฤศจิกายน	11,157	74,762	1,540	3,360
ธันวาคม	6,920	46,980	6,060	12,120
รวม	102,603	656,267	38,188	91,370
	758,870		129,558	
	888,428			

ที่มา : กรมปศุสัตว์

ตารางที่ ๘

ปริมาณ และชนิดของไก่พันธุ์ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร ปี 2527

รายการ	ไก่พันธุ์เนื้อ พ่อ-แม่		ไก่พันธุ์เนื้อ ไข่-ฆ่า	
	ผู้	เมีย	ผู้	เมีย
มกราคม	13,266	86,663	4,699	8,670
กุมภาพันธ์	14,894	79,548	2,220	7,800
มีนาคม	9,696	63,024	440	1,560
เมษายน	11,448	22,058	3,120	7,280
พฤษภาคม	6,791	40,948	2,635	10,360
มิถุนายน	12,929	69,150	-	-
กรกฎาคม	4,726	27,172	3,560	8,840
สิงหาคม	4,928	36,150	440	1,560
กันยายน	10,744	70,906	3,850	7,150
ตุลาคม	8,470	64,932	5,410	14,710
พฤศจิกายน	10,746	71,760	440	1,560
ธันวาคม	5,040	34,044	7,810	15,170
รวม	113,678	666,357	34,624	84,660
	780,035		119,280	
	899,319			

ที่มา : กรมปศุสัตว์

2.1.3 ภาวะการผลิตลูกไก่กระทง

การผลิตไก่เนื้อทางการค้าในระยะเวลาที่ผ่านมา มีอัตราการเพิ่มเปลี่ยนแปลงไม่แน่นอน และมักเกิดปัญหาการผลิตที่ไม่สอดคล้องกับปริมาณความต้องการ ซึ่งมีสาเหตุพอสรุปได้ดังนี้ -

1. การนำเข้าปู่-ย่า (Grand Parent) และพ่อ-แม่ไก่พันธุ์เนื้อ (Parent Stock) ของบริษัทต่าง ๆ ที่ผลิตลูกไก่กระทงจำหน่าย มีการแข่งขันกันและปริมาณการนำเข้ามีแนวโน้มสูงขึ้นตลอดมา ซึ่งส่งผลต่อเนื่องถึงปริมาณไก่กระทงที่ผลิตออกสู่ตลาดโดยตรง
2. ราคาไก่กระทงในระยะเวลาที่ผ่านมา เป็นเหตุจูงใจให้มีการเลี้ยงไก่กระทงกันมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อราคาตลาดไก่กระทงสูง
3. การเก็บตลาดต่างประเทศของผู้ส่งออกผิดพลาด โดยคาดว่าจะส่งออกได้มาก หรือตั้งเป้าหมายส่งออกไว้สูง จึงได้มีการส่งเสริมให้มีการผลิตกันมากขึ้น แต่เมื่อไม่สามารถส่งออกได้ตาม เป้าหมายก็จะนำไก่ส่วนเกินนั้นออกจำหน่ายในตลาดในประเทศ
4. ผู้ผลิตขาดข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับปริมาณความต้องการไก่กระทงของทั้งตลาดภายในประเทศ และตลาดต่างประเทศ จึงทำให้ไม่อาจกำหนดแผนการผลิต หรือเป้าหมายที่จะยึดถือ เป็นหลักเกณฑ์ในการกำหนดปริมาณการผลิตลูกไก่ได้
5. ผู้ผลิตลูกไก่ อาหาร และยาไก่ มีส่วนสำคัญต่อการขยายตัวของปริมาณการผลิต เนื่องจาก ได้รับผลประโยชน์จากการขายสินค้าดังกล่าวจึงได้หาทางจูงใจให้มีการเลี้ยงไก่กระทงเพิ่มขึ้นด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การให้สินเชื่อรยะยาว การให้ความช่วยเหลือทางด้านเทคนิค วิชาการ และด้านสัตวแพทย์ การประกันราคารับซื้อไก่ เป็นต้น
6. การแข่งขันกันผลิตลูกไก่ และแข่งขันกันขยายตลาดจำหน่ายลูกไก่กระทงไปสู่เกษตรกรผู้เลี้ยงโดยผู้ผลิต แต่ละรายต่างก็ไม่ทราบถึงปริมาณการผลิตลูกไก่ที่แน่นอนถูกต้องของผู้ผลิตรายอื่น ๆ เพื่อหวังครองตลาดด้านการจำหน่ายลูกไก่ อาหารสัตว์ และยาไก่ด้วย จึงเป็นสาเหตุให้แนวโน้มของปริมาณการผลิตเพิ่มสูงขึ้นทุกปี ดังได้กล่าวมาแล้ว (ดูตารางที่ 2)
7. ระบบตลาดไม่เสริมสร้างให้เกิดมีความต้องการบริโภคเนื้อไก่เพิ่มขึ้น โดยจะเห็นได้ว่า ราคาขายปลีกไก่ชำแหละมีแต่เพิ่มสูงขึ้น ไม่เคยลดต่ำลง แม้ในช่วงที่ไก่มีชีวิตราคาตกต่ำมาก ๆ จึงไม่จูงใจให้มีการบริโภคเนื้อไก่มากขึ้น เมื่อเกิดภาวะไก่ล้มตลาดจึงไม่อาจจะขยายไก่ออกได้มากเท่าที่ควร

2.2 การเลี้ยงไก่กระทง

แรกเริ่มเดิมที การเลี้ยงไก่กระทงของเกษตรกรเกือบทั้งหมด มีการเลี้ยงกันเฉพาะในจังหวัดรอบ ๆ กรุงเทพฯ แต่ด้วยความสามารถของบริษัทเอกชน ซึ่งทำธุรกิจขายลูกไก่ อาหารสัตว์ ยาสัตว์ และอุปกรณ์การเลี้ยงไก่ ได้ดำเนินนโยบายส่งเสริมการเลี้ยงไก่กระทงขึ้นในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ โดยบริษัทเอกชนเหล่านั้นได้ประโยชน์จากการขายสินค้า และในเวลาเดียวกัน บริษัทเหล่านั้นได้ให้การบริการเกษตรกรที่เป็นลูกค้า ทั้งด้านการให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการเลี้ยง การป้องกันรักษาโรค โดยนักวิชาการด้านสัตวบาลและสัตวแพทย์ของบริษัท นอกจากนี้บางบริษัทยังได้มีการประกันราคา และหาตลาดจำหน่ายไก่กระทงให้เกษตรกรด้วย ผลจากการดำเนินการด้วยวิธีดังกล่าวปรากฏว่า ธุรกิจการเลี้ยงไก่กระทงได้ขยายตัวจากภาคกลางออกไปสู่ส่วนภูมิภาคทั่วประเทศอย่างรวดเร็ว

ปัจจุบัน แหล่งที่มีการเลี้ยงไก่เนื้อ หรือไก่กระทงในปริมาณมาก ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นครปฐม ราชบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี สมุทรปราการ นครนายก สระบุรี อุตรดิตถ์ ขอนแก่น อุบลราชธานี นครสวรรค์ ลำปาง ลำพูน เชียงใหม่ เพชรบุรี สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ยะลา สงขลา จังหวัดอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วนี้ การเลี้ยงไก่เนื้อยังเป็นธุรกิจของผู้เลี้ยงรายย่อยเกือบทั้งหมด

2.2.1 ผู้เลี้ยงไก่กระทง การเลี้ยงไก่กระทงในเวลานี้ หากจะจำแนกตาม

ลักษณะและวิธีการดำเนินธุรกิจแล้ว พบว่ามี 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

(1) ประเภทเลี้ยงอิสระ ผู้เลี้ยงไก่ประเภทนี้ ใช้เงินของตนเอง หรืออาจกู้เงินมาลงทุน โดยไม่มีข้อผูกพันใด ๆ กับบริษัทผู้ผลิต และจำหน่ายลูกไก่ อาหารสัตว์ และยาสัตว์ ผู้เลี้ยงประเภทนี้มีอิสระในการเลือกซื้อ ปัจจัยการผลิตจากบริษัทใดก็ได้ และมีอิสระในการเลือกขายผลผลิตให้ผู้ค้ารายใดก็ได้ แต่อาจเสี่ยงต่อภาวะการเปลี่ยนแปลงของราคาไก่กระทงในท้องตลาดมาก ผู้เลี้ยงประเภทนี้จะมีกำไรมากในช่วงที่ไก่มีราคาสูงแต่จะได้รับการกระทบกระเทือนมากที่สุดเมื่อไก่มีราคาตกต่ำดังเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปี 2521 ปี 2523 ปี 2524 ปี 2525 และในปี 2527 ที่ทำให้ผู้เลี้ยงไก่อิสระรายย่อย และขนาดกลางประสบการขาดทุน มีหนี้สินมากมายจนต้องเลิกกิจการกันไปหมด ส่วนผู้เลี้ยงอิสระรายใหญ่ ที่ยังคงเหลือและดำเนินกิจการอยู่บ้างก็มีเฉพาะบางรายที่มีกิจการอื่นช่วยค้ำจุนให้พอทรงสภาพอยู่ได้

สำหรับผู้เลี้ยงอิสระรายย่อยและขนาดกลางนั้นบางรายก็เปลี่ยนไปเลี้ยงไก่ไข่ บางรายเปลี่ยนไปเลี้ยงสุกรแทน แต่ก็ยังมีไม่น้อยที่หาทางอยู่รอดโดยการรับจ้างบริษัทอาหารสัตว์

เลี้ยงไก่ หรือยอมเข้าไปอยู่ในโครงการประกันราคาของบริษัทอาหารสัตว์ด้วยเหตุนี้จึงเชื่อได้ว่าในอนาคตจะไม่มีเกษตรกรรายใดกล้าเลี้ยงและลงทุนเลี้ยงไก่ประเภทอิสระอีกต่อไป

(2) ประเภทประกันราคา ผู้เลี้ยงไก่ประเภทนี้จะต้องทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษร กับบริษัทผู้ประกันไว้เป็นการล่วงหน้าในเรื่องเกี่ยวกับราคาซื้อขาย และจำนวนไก่เนื้อ โดยเกษตรกรมีข้อผูกพันในการที่จะต้องซื้อลูกไก่ อาหารสัตว์ และยาสัตว์ ทั้งหมดเฉพาะจากบริษัทผู้ประกันเท่านั้น ในด้านการลงทุน ผู้เลี้ยงจะต้องรับผิดชอบเองทั้งหมด ผู้เลี้ยงไก่กระทงประเภทนี้มีความเสี่ยงน้อย และมีรายได้ที่ค่อนข้างจะแน่นอน แต่จะมีผลกำไรไม่มากเท่าผู้เลี้ยงอิสระในช่วงที่ไก่กระทงมีราคาตกต่ำมาก ๆ

การเลี้ยงไก่กระทงแบบประกันราคานี้ กำลังขยายตัวและได้รับความนิยมจากเกษตรกรมากขึ้นเป็นลำดับ เพราะเสี่ยงต่อการขาดทุนน้อย แม้ว่า จะขาดอิสระในการประกอบกิจการไปบ้างสิ่งสำคัญที่สุดที่ทางราชการควรให้ความสนใจ คือ การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรกลุ่มนี้ให้ได้รับความคุ้มครอง และให้ได้รับความเป็นธรรมในเรื่องการทำสัญญากับบริษัทผู้ประกัน และวิธีการทำสัญญาควรทำสัญญาในลักษณะของบริษัทกับกลุ่มผู้เลี้ยงไม่ใช่ติดต่อกันเฉพาะรายอย่างที่ทำกันอยู่ในปัจจุบัน เพราะวิธีการเช่นนี้ ทำให้ผู้เลี้ยงไม่มีอำนาจในการต่อรอง และเปิดโอกาสให้ผู้ประกันเอาเปรียบได้ง่าย

(3) ประเภทรับจ้างเลี้ยง การเลี้ยงไก่ประเภทนี้ ผู้เลี้ยงจะต้องรับภาระการลงทุนด้านถาวรวัตถุ เช่น ที่ดิน โรงเรือน อุปกรณ์ ตลอดจนค่าน้ำ ไฟฟ้า ดอกเบี้ย และการใช้แรงงาน ส่วนด้านอาหารสัตว์ ลูกไก่ และยาสัตว์ ผู้ว่าจ้างหรือ บริษัทจะลงทุนเองทั้งหมด ผลตอบแทนที่ผู้เลี้ยงไก่ประเภทนี้ได้รับ ขึ้นอยู่กับจำนวนไก่ที่รอดตายส่งตลาดโดยผู้จ้างจะจ่ายค่าจ้างเลี้ยงให้ประมาณ 1.00-1.50 บาทต่อตัว ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงของราคาไก่จะไม่ทำให้ผู้เลี้ยงประเภทนี้เดือดร้อน

ในระยะ 2-3 ปีที่ เกิดวิกฤติการณ์ ราคาไก่ตกต่ำ การเลี้ยงไก่ประเภทนี้ได้ขยายตัวออกไปมาก ทั้งนี้ โดยเป็นความต้องการของบริษัทเองเป็นส่วนใหญ่ที่ต้องการมีลูกเลี้ยงประเภทนี้มากขึ้น เพราะควบคุมง่ายและเสียค่าใช้จ่ายถูก ส่วนผู้เลี้ยงเองนั้น มาจากผู้เลี้ยงอิสระเสียส่วนใหญ่ ซึ่งเมื่อเกิดการขาดทุนมากก็ยินยอมเปลี่ยนฐานะไปรับจ้างบริษัทเลี้ยงไก่ ทั้งนี้ก็เพื่อความอยู่รอดนั่นเอง

2.2.2 ปริมาณการผลิต และความต้องการ ในระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา ปริมาณการผลิตไก่กระทงไม่มีอัตราเพิ่มขึ้นแน่นอน กล่าวคือ บางปีผลิตเพิ่มขึ้นมาก แต่บางปีผลิตน้อย

ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับราคาไก่กระทงในระยะที่ผ่านมา และปริมาณการนำเข้าไก่พันธุ์ (ญี่ปุ่น-ย่า และ พ่อ-แม่ ไก่พันธุ์เนื้อ) ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการผลิตเพิ่มหรือลดลงได้ อย่างไรก็ตาม อาจกล่าวรวม ๆ ได้ว่า ปริมาณการผลิตไก่กระทงโดยทั่วไปมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี

เมื่อเปรียบเทียบปริมาณการผลิตไก่กระทงที่ประเมินได้จากจำนวนไก่พันธุ์ที่มีอยู่ในประเทศกับปริมาณความต้องการไก่เนื้อรวมทั้งที่ใช้บริโภคในประเทศ และใช้ส่งออกแล้ว ปรากฏว่าปริมาณการผลิตจะเกินความต้องการมากในปีที่ไก่กระทงเกิดภาวะราคาตกต่ำ เช่น ในปี 2523 ปี 2524 ปี 2525 และปี 2527 แต่ในปีที่ราคาไก่กระทงอยู่ในภาวะปกติ หรือเกษตรกรมีกำไรในกิจการ ปรากฏว่า ปริมาณการผลิต กับปริมาณความต้องการอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกันมาก เช่นปี 2521 ปี 2522 และปี 2526

ตารางที่ ๗ เปรียบเทียบปริมาณการผลิตกับความต้องการไก่กระทง

ปี	ปริมาณการผลิต (ล้านตัว/เดือน)	ปริมาณความต้องการ (ล้านตัว/เดือน)	ปริมาณการผลิต เกิน ความต้องการ (ร้อยละ)
2521	15.56	14.54	+7.02
2522	15.40	16.27	-5.30
2523	30.56	18.19	+68.00
2524	28.29	20.35	+39.02
2525	34.74	22.76	+52.64
2526	30.28	25.46	+18.93
2527	33.59	27.76	+21.00

ที่มา : สากล อุไรกุล

ตารางที่ ๘ ปริมาณการนำเข้า ปูย่า และพ่อแม่ไก่พันธุ์เนื้อ ปี 2520-2527

ปี	ปู-ย่าพันธุ์ (ตัว)	พ่อ-แม่พันธุ์ (ตัว)	รวม
2520	15,690	781,835	797,525
2521	38,890	905,531	944,421
2522	51,560	2,004,413	2,055,973
2523	84,175	1,265,106	1,349,281
2524	98,785	970,008	1,068,793
2525	101,160	645,067	746,227
2526	129,558	758,870	888,428
2527	119,284	780,035	899,319
2528 ม.ค.-มี.ค.	9,340	29,139	38,479

ที่มา : กรมปศุสัตว์

2.2.3 ต้นทุนการผลิต ราคา และผลตอบแทน

ก. ต้นทุนการผลิต ต้นทุนการผลิตไก่กระทรง หมายถึงค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเลี้ยงไก่เนื่องจากน้ำหนักส่งตลาด (ใช้เวลาเลี้ยงประมาณ 8 สัปดาห์ และได้ไก่กระทรงหนัก 1.81 กิโลกรัม) ค่าใช้จ่ายประมาณร้อยละ 73 เป็นค่าใช้จ่ายทางด้านอาหารสัตว์ปัสสาวะสำเร็จ อีกประมาณร้อยละ 20 เป็นค่าใช้จ่ายด้านค่าพันธุ์ลูกไก่ และอีกประมาณร้อยละ 7 เป็นค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

ข. ราคาที่เกษตรกรผู้เลี้ยงขายได้ เป็นราคาที่กำหนดขึ้นโดยพ่อค้าคนกลาง หรือโรงฆ่าชำแหละไก่ โดยถือเอา

- 1) ปริมาณไก่ที่ออกสู่ตลาด
- 2) ปริมาณความต้องการ และ
- 3) ราคาไก่กระทรงแช่เย็นในตลาดต่างประเทศ

เป็นหลักในการพิจารณากำหนดราคา

จากการศึกษาและวิเคราะห์ธุรกิจการเลี้ยงไก่กระตัง ของเกษตรกร ตั้งแต่ปี 2519 เป็นต้นมาพบว่า การเลี้ยงไก่กระตังของเกษตรกรในช่วงปี 2519 ถึงปี 2523 โดยเฉลี่ยแล้ว เกษตรกรผู้เลี้ยงมีกำไรในกิจการทุกปี แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่กระตังมักประสบปัญหาการขาดทุนในช่วงปลายปีเป็นประจำเกือบทุกปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า อากาศในช่วงเวลาดังกล่าวอบอุ่น และเหมาะสมต่อการเลี้ยงไก่ ทำให้ปริมาณการฟักออกของไขมีเชื้อ และปริมาณไก่รอดตายมีมาก ประกอบกับปลายปีเป็นช่วงที่มีเทศกาลสำคัญ ๆ หลายเทศกาล จึงทำให้ผู้เลี้ยงไก่กระตังมีการขยายปริมาณการเลี้ยงมากขึ้น ผลผลิตที่ออกสู่ตลาดจึงมีมาก และเป็นเหตุให้ราคาไก่กระตังในช่วงนี้ ต่ำกว่าฤดูกาลอื่น ๆ

สำหรับวิกฤติการณ์ไก่กระตังราคาตกต่ำ ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันนั้น ผู้เลี้ยงได้ประสบมาตั้งแต่เดือนกันยายน 2523 ซึ่งเป็นวิกฤติการณ์ที่นับว่ารุนแรงที่สุด และผู้เลี้ยงประสบการขาดทุนติดต่อกันเป็นระยะเวลาที่ยาวนานที่สุดด้วย

การวิเคราะห์ธุรกิจการเลี้ยงไก่กระตังตั้งแต่ปี 2524 เป็นต้นมา จนกระทั่งปัจจุบัน ได้ทำการวิเคราะห์แยกเป็นธุรกิจการเลี้ยงแบบอิสระกับแบบประกันราคา ทั้งนี้ เพื่อเปรียบเทียบข้อดี-ข้อเสียระหว่าง ธุรกิจ 2 ประเภทไปพร้อม ๆ กันด้วย ซึ่งผลการศึกษาสรุปลได้ว่า

(ก) การเลี้ยงแบบอิสระ ผู้เลี้ยงไก่กระตังประเภทอิสระได้ประสบการขาดทุนมาตั้งแต่เดือนกันยายน 2523 จนกระทั่งถึงปี 2525 โดยในปี 2524 ผู้เลี้ยงขาดทุนเฉลี่ยกิโลกกรัมละ 2.17 บาท และในปี 2525 ผู้เลี้ยงขาดทุนเฉลี่ยกิโลกกรัมละ 0.87 บาท แต่ในปี 2526 ซึ่งปริมาณการเลี้ยงได้ลดน้อยลง ราคาไก่กระตังที่เกษตรกรขายได้จึงสูงขึ้นจากกิโลกกรัมละ 16.75 บาทในปี 2525 เป็น 19.97 บาท ในปี 2526 และเกษตรกรมีกำไรเฉลี่ยกิโลกกรัมละ 1.66 บาท สำหรับในปี 2527 ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือน ตุลาคม เกษตรกรประสบการขาดทุนเฉลี่ยกิโลกกรัมละ 1.23 บาท

(ข) การเลี้ยงแบบประกันราคา ในปี 2524 ผู้เลี้ยงไก่กระตังประเภทประกันราคาประสบการขาดทุนเฉลี่ยกิโลกกรัมละ 0.48 บาท แต่ในปี 2525 และ ปี 2526 ผู้เลี้ยงไก่กระตังประเภทนี้มีกำไรเฉลี่ยกิโลกกรัมละ 0.33 บาท และกิโลกกรัมละ 0.82 บาทตามลำดับ สำหรับปี 2527 นั้น ในช่วง 10 เดือนแรก ผู้เลี้ยงแบบประกันราคาประสบการขาดทุนเช่นเดียวกันกับผู้เลี้ยงประเภทอิสระ โดยขาดทุนเฉลี่ย กิโลกกรัมละ 0.91 บาท แต่ขาดทุนน้อยกว่าผู้เลี้ยงอิสระ

ตารางที่ 9 ต้นทุนการผลิต ราคา และผลตอบแทนการเลี้ยงไก่กระทรงของเกษตรกร ปี 2519-2523

หน่วย : บาท/กก.

ปี เดือน	2519			2520			2521			2522			2523		
	ต้นทุน	ราคา	+กำไร -ขาดทุน	ต้นทุน	ราคา	+กำไร -ขาดทุน	ต้นทุน	ราคา	+กำไร -ขาดทุน	ต้นทุน	ราคา	+กำไร -ขาดทุน	ต้นทุน	ราคา	+กำไร -ขาดทุน
มค.	12.95	14.10	+1.15	13.33	13.74	+0.41	13.21	14.80	+1.59	14.68	15.50	+0.82	14.20	16.25	+2.05
กพ.	14.14	17.50	+3.36	14.41	13.80	-0.81	12.97	13.16	+0.19	14.30	15.50	+1.20	14.87	15.00	+0.13
มีค.	13.98	16.85	+2.87	13.54	13.61	+0.07	13.29	14.35	+1.06	13.59	14.24	+0.65	15.24	13.50	-1.74
เมย.	12.68	13.98	+1.28	14.03	13.84	-0.19	12.58	14.43	+1.84	14.27	15.45	+1.18	14.36	16.00	+1.64
พค.	12.58	13.33	+0.75	14.65	14.31	-0.34	15.00	14.43	-0.57	14.89	16.25	+1.36	15.30	17.00	+1.70
มิย.	12.18	12.38	+0.20	14.79	14.77	-0.02	14.00	14.43	+0.43	15.17	16.50	+1.33	16.67	19.00	+2.33
กค.	12.97	12.97	0.00	15.14	16.12	+0.88	14.39	14.43	+0.04	14.79	17.50	+2.71	16.90	18.70	+1.80
สค.	12.25	13.34	+1.09	13.92	15.23	+1.31	14.16	14.32	+0.16	15.38	17.50	+2.12	16.62	19.75	+3.13
กย.	13.23	13.44	+0.21	14.54	16.40	+1.86	14.52	14.32	-0.20	14.72	16.50	+1.78	15.62	14.75	-0.87
ตค.	13.32	13.06	+0.26	13.38	14.53	+1.15	16.50	14.32	-2.18	14.51	17.00	+2.49	15.66	15.23	-0.43
พย.	13.58	12.66	+0.92	13.26	14.09	+0.83	15.16	14.24	-0.92	14.25	17.00	+2.75	17.53	16.08	-1.45
ธค.	13.73	12.78	+0.95	13.36	14.38	+1.02	13.71	14.12	+0.41	14.02	15.50	+1.48	16.77	14.62	-2.15
เฉลี่ย	13.13	13.76	+0.63	14.04	14.48	+0.44	14.13	14.28	+0.15	14.55	16.20	+1.65	15.80	16.32	+0.52

ตารางที่ 10 ต้นทุนการผลิต ราคา และผลตอบแทนการเลี้ยงไก่กระทองประเภทอิสระ ปี 2524-2527

หน่วย : บาท/กก.

ปี เดือน	2524			2525			2526			2527		
	ต้นทุน	ราคา	+กำไร -ขาดทุน	ต้นทุน	ราคา	+กำไร -ขาดทุน	ต้นทุน	ราคา	+กำไร -ขาดทุน	ต้นทุน	ราคา	+กำไร -ขาดทุน
มค.	19.94	15.83	-4.11	19.85	16.58	-3.07	19.07	21.00	+1.93	19.85	18.02	-1.83
กพ.	21.03	16.25	-4.78	19.02	17.42	-1.60	18.47	20.75	+2.28	19.17	18.25	-0.92
มีค.	20.40	17.54	-2.86	16.13	15.25	-0.88	17.15	18.00	+0.85	18.88	18.75	-0.13
เมย.	17.88	18.00	+0.12	17.08	15.38	-1.70	15.90	17.00	+1.10	19.46	19.70	+0.24
พค.	18.86	17.00	-1.86	17.31	18.00	+0.69	18.53	19.00	+0.47	19.49	18.68	-0.81
มิย.	18.54	14.50	-4.04	19.75	18.83	-0.92	18.86	20.00	+1.14	17.63	17.25	-0.38
กค.	22.22	16.50	-5.72	19.47	19.00	-0.47	18.89	23.19	+6.30	18.89	15.83	-1.06
สค.	17.69	16.50	-1.19	16.24	18.58	+2.34	18.69	23.00	+4.31	17.39	15.28	-2.11
กย.	17.76	18.50	-1.26	13.02	16.78	+3.76	18.94	18.50	-0.44	17.58	14.50	-3.08
ตค.	16.85	17.67	+0.82	17.20	13.29	-3.91	18.22	19.00	+0.78	18.27	17.00	-2.27
พย.	18.81	19.00	+0.19	18.16	14.67	-3.49	19.71	20.00	+0.29	-	-	-
ธค.	19.21	17.92	-1.29	18.43	17.25	-1.18	19.27	20.25	+0.98	-	-	-
เฉลี่ย	19.27	17.10	-2.17	17.62	16.75	-0.87	18.31	19.97	+1.66	18.56	17.33	-1.23

I 15519h3b.

ตารางที่ 11 ต้นทุนการผลิต ราคา และผลตอบแทนการเลี้ยงไก่กระทองประเภทประกันราคา ปี 2524-2527

หน่วย : บาท/กก.

ปี เดือน	2524			2525			2526			2527		
	ต้นทุน	ราคา	+กำไร -ขาดทุน	ต้นทุน	ราคา	+กำไร -ขาดทุน	ต้นทุน	ราคา	+กำไร -ขาดทุน	ต้นทุน	ราคา	+กำไร -ขาดทุน
มค.	18.99	17.90	-1.09	18.12	18.07	-0.05	19.16	18.85	-0.31	20.21	18.30	-1.82
กพ.	19.33	18.19	-1.14	17.32	18.07	+0.75	19.53	18.85	-0.68	18.88	18.35	-0.53
มีค.	21.52	18.50	-3.02	19.95	18.07	-1.88	17.52	18.85	+1.33	18.81	18.35	-0.46
เมย.	21.73	18.72	-3.01	18.71	18.18	-0.53	15.32	18.85	+3.53	18.58	18.35	-0.23
พค.	19.54	19.90	-0.64	18.32	18.18	-0.14	19.97	18.85	+2.88	19.52	18.35	-1.17
มิย.	18.70	18.30	-0.40	18.37	18.18	-0.19	17.65	18.10	+0.45	19.27	18.35	-0.92
กค.	19.78	18.65	-1.11	18.11	18.18	+0.07	17.18	18.15	+0.97	29.39	18.38	-1.01
สค.	18.14	18.72	-0.42	15.50	18.18	+2.68	17.75	18.30	+0.55	19.39	18.44	-0.95
กย.	18.44	18.75	+0.31	19.83	18.20	-1.63	17.72	18.30	+0.58	18.63	18.22	-0.41
ตค.	16.21	18.75	+2.54	16.74	18.20	+1.46	15.93	18.00	+2.07	19.50	17.88	-1.62
พย.	18.16	18.75	+0.59	18.83	18.85	+2.02	18.03	18.30	+0.07	-	-	-
ธค.	17.12	18.75	+1.63	17.48	18.85	+1.37	20.12	18.30	-1.82	-	-	-
เฉลี่ย	19.05	18.75	-0.48	17.94	18.27	+0.33	17.66	18.48	+0.82	19.21	18.30	-0.91

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบผลการดำเนินงานธุรกิจการเลี้ยงไก่กระทองของเกษตรกรระหว่างประเภทอิสระกับประเภทประกันราคาในระยะ 4-5 ปีที่ผ่านมาแล้ว อาจกล่าวโดยส่วนรวมได้ว่าการเลี้ยงไก่กระทองแบบประกันราคาให้ผลประโยชน์แก่เกษตรกรได้ดีกว่าการเลี้ยงแบบอิสระ ทั้งในแง่ของผลตอบแทน และการเสี่ยงด้านการตลาดและราคา ซึ่งทำให้ผู้เลี้ยงประเภทประกันราคาเกิดความมั่นใจในการประกอบกิจการได้มากกว่า

2.2.4 ตลาดสำหรับไก่กระทอง สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ตลาด คือ ตลาดภายในประเทศ และตลาดต่างประเทศ โดยผลผลิตไก่กระทองที่ผลิตได้ประมาณร้อยละ 80-85 จะส่งจำหน่ายตลาดภายในประเทศ ส่วนที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 15-20 จะถูกส่งออกจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ

2.2.4.1 การตลาดต่างประเทศ ตลาดไก่สดแช่เย็นของไทยที่สำคัญที่สุด คือ ญี่ปุ่น ซึ่งเป็นประเทศผู้รับซื้อไก่สดแช่เย็นจากประเทศไทยกว่าร้อยละ 95 ของปริมาณไก่สดแช่เย็นทั้งหมดที่ไทยส่งออกในแต่ละปี ส่วนที่เหลือได้ส่งไปยังประเทศอินโดเนเซีย ลาว ชองกง และสิงคโปร์ เวลาที่ กำลังขยายตลาดออกไปสู่กลุ่มประเทศในตะวันออกกลาง และประเทศในยุโรปบางประเทศ

ในตลาดโลกทั่ว ๆ ไป จะมีการส่งไก่กระทองออกจำหน่ายในลักษณะของไก่ชำแหละ ทั้งตัว (whole chicken) หรือเป็นชนิดเนื้อติดกระดูก (Bone-in-leg) แต่การส่งออกของไทย เป็นการส่งออกในลักษณะของไก่ชำแหละ เป็นชิ้นส่วนที่ถอดกระดูกออกแล้ว (Boneless) เป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ เพื่อสนองความต้องการของผู้ซื้อในประเทศที่นำเข้า และเป็นวิธีการแข่งขันด้านตลาดกับประเทศผู้ส่งออกอื่น ๆ ที่ไม่สามารถทำเช่นนั้นได้ เพราะค่าแรงงานแพ่งกว่าของไทย แต่ประเทศผู้นำเข้าส่วนใหญ่นิยมนำเข้าไก่ชำแหละทั้งตัวมากกว่านำเข้าแบบชิ้นส่วน

สำหรับปริมาณการส่งออกไก่สดแช่เย็นของไทยจะส่งออกได้มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับคุณภาพ และที่สำคัญที่สุดราคาที่ต้องแข่งขันกับประเทศผู้ส่งออกอื่น ๆ ตลอดถึงนโยบายขึ้นอยู่กับคุณภาพ และที่สำคัญที่สุดราคาที่ต้องแข่งขันกับประเทศผู้ส่งออกอื่น ๆ ตลอดถึงนโยบายของรัฐในการส่งเสริมและสนับสนุนการส่งออกด้วย เช่น การดำเนินนโยบาย export subsidies ของกลุ่มประชาคมยุโรป การใช้นโยบายให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ ของประเทศบราซิล การให้ credit ระยะยาวแก่ผู้นำเข้าในต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา เป็นต้น ประเทศคู่แข่งการส่งออกไก่สดแช่เย็นในตลาดโลกที่สำคัญในเวลานี้ มีบราซิล สหรัฐอเมริกา และฝรั่งเศส

ปริมาณ : ตัน มูลค่า : ล้านบาท

ปี เดือน	2521		2522		2523		2524		2525		2526		2527	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
มค.	478.8	18.8	748.0	29.5	1,093.8	39.5	2,352.3	77.9	2,628.5	115.8	1,355.7	58.6	2,310.4	93.7
กพ.	197.5	7.5	1,048.9	40.1	1,530.0	50.7	2,500.3	110.3	2,712.1	127.9	1,818.4	83.9	1,952.7	78.3
มีค.	889.6	28.6	1,380.8	49.9	1,433.2	50.3	1,705.1	72.9	2,389.9	100.0	2,014.8	82.1	3,141.5	128.9
เมย.	907.7	29.1	981.6	35.0	1,449.1	51.7	1,381.1	85.0	3,550.5	137.8	2,714.9	112.5	2,246.5	95.3
พค.	740.0	23.9	1,244.2	44.2	1,788.4	42.0	1,708.4	79.4	3,186.4	127.3	2,032.4	81.6	2,369.6	102.8
มิย.	375.6	12.4	1,494.8	54.5	1,008.1	37.0	2,356.4	105.8	2,895.1	116.6	1,716.2	68.1	3,063.6	124.9
กค.	508.8	16.3	1,030.0	36.5	1,713.7	62.7	2,128.2	92.7	2,322.2	90.6	1,240.3	49.7	3,054.6	127.7
สค.	776.2	25.4	1,850.2	59.2	935.3	34.5	1,998.5	89.0	1,875.5	73.2	1,281.8	52.4	3,299.4	133.3
กย.	1,285.8	45.3	1,016.8	38.7	1,804.8	60.2	2,042.0	91.4	2,836.8	98.8	2,013.9	83.8	3,103.6	124.1
ตค.	750.2	27.8	890.6	33.0	1,881.8	62.8	2,947.1	128.7	2,753.6	100.7	2,126.0	89.8	3,501.4	133.7
พย.	0.9	35.8	1.4	51.8	2.3	93.3	2.4	104.0	3,184.8	123.2	2,745.0	119.9	-	-
ธค.	1,440.0	61.2	1,298.2	44.1	1,931.8	71.9	2,711.2	160.8	2,470.7	90.4	2,058.0	85.8	-	-
เฉลี่ย	694.3	27.8	1,055.3	43.0	1,345.0	54.8	1,986.1	97.9	2,733.8	108.5	1,910.5	78.9	2,804.3	114.1
รวม	8,331.7	333.1	12,669.3	516.5	18,139.9	655.5	29,893.0	1,174.9	92806.0	1302.1	22,925.4	946.3	28,043.3	1,141.0

ตารางที่ 13

ตารางสรุป โรงฆ่า-ชำแหละไก่ที่ทันสมัยในประเทศไทย

บริษัท	กำลังผลิต (ตัน/ปี)
1. บริษัท เบนเรลฟูลส์ไพลทรี (ไทย) จำกัด	60,736
2. บริษัท กรุงเทพค้าสัตว์ จำกัด	40,062
3. บริษัท ไก่สดเซนต์ทาโก จำกัด	18,047
4. บริษัท สหฟาร์ม จำกัด	10,500
5. บริษัท ภัคตตามณมิตร จำกัด	10,000
6. บริษัท แผลมทองสหการ จำกัด	5,000
7. บริษัท ไก่สดศรีไทย จำกัด	5,000
8. บริษัท อุดสาหกรรมห้องเย็น จำกัด	3,760
9. บริษัท อาหารเบทเทอร์ จำกัด	<u>3,447</u>
รวม	<u><u>154,572</u></u>

ที่มา : การสัมภาษณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับ อุตสาหกรรมโรงฆ่าชำแหละไก่ ซึ่งเป็นธุรกิจต่อเนื่องที่มีความสำคัญมากต่อธุรกิจการเลี้ยงไก่กระตังในแง่ของการกำหนดราคาขายซื้อไก่เนื่องจากเกษตรกรผู้เลี้ยงรวมตลอดไปถึงการมีอิทธิพลต่อการกำหนดราคาขายส่ง และขายปลีก ไก่ชำแหละภายในประเทศด้วย

ปัจจุบันบริษัทที่มีกิจการขนาดใหญ่ และมีโรงฆ่า-ชำแหละไก่ที่ทันสมัยอยู่ทั้งหมด 9 ราย และมีกำลังการผลิต ¹⁾ ดังนี้

- (1) บริษัท เยเนรัลฟูดส์ไพลทรี (ไทย) จำกัด มีกำลังการผลิตเต็มทีประมาณปีละ 60,736 ดัน ผลผลิตส่วนใหญ่ส่งออกจำหน่ายต่างประเทศ และจำหน่ายในประเทศอีกส่วนหนึ่งด้วย
- (2) บริษัทกรุงเทพค้าสัตว์ จำกัด มีกำลังการผลิต หรือความสามารถในการฆ่าและชำแหละไก่ได้ประมาณปีละ 40,082 ดัน ไก่ชำแหละของบริษัทนี้ จำหน่ายในประเทศประมาณร้อยละ 85 และส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศประมาณร้อยละ 15 ของผลผลิตทั้งหมด
- (3) บริษัท ไก่สดเซนทาโก จำกัด มีกำลังการผลิตเต็มทีประมาณปีละ 16,047 ดัน ผลผลิตที่ได้จำหน่ายทั้งในประเทศ และส่งออก
- (4) บริษัทสหฟาร์ม จำกัด มีกำลังการผลิตเต็มทีประมาณปีละ 10,500 ดัน ผลผลิตที่ได้มีทั้งที่จำหน่ายภายในประเทศ และต่างประเทศ
- (5) บริษัท ภัตตาคารภูมิตระ จำกัด มีกำลังการผลิตเต็มทีประมาณปีละ 10,000 ดัน ผลผลิตจำหน่ายทั้งในประเทศ และส่งออก
- (6) บริษัทแหลมทองสหการ จำกัด มีกำลังการผลิตเต็มทีประมาณปีละ 5,000 ดัน ไก่ชำแหละที่ผลิตได้มีทั้งจำหน่ายในประเทศ และส่งออกต่างประเทศ
- (7) บริษัทไก่สดศรีไทย จำกัด มีกำลังการผลิตเต็มทีประมาณปีละ 5,000 ดัน ผลผลิตที่ได้จำหน่ายทั้งในประเทศ และส่งออก
- (8) บริษัท อุตสาหกรรมห้องเย็น จำกัด มีกำลังการผลิตเต็มทีประมาณปีละ 3,760 ดัน ไก่ชำแหละที่ผลิตได้มีทั้งจำหน่ายในประเทศ และส่งออกต่างประเทศ
- (9) บริษัทอาหารเบทเทอร์ จำกัด มีกำลังการผลิตเต็มทีประมาณปีละ 3,447 ดัน ผลผลิตมีทั้งจำหน่ายภายในประเทศ และส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ

1) กำลังการผลิตอาจมีการเปลี่ยนแปลงหรือขยายตัวเพิ่มขึ้นมากกว่านี้

2.2.4.2 ตลาดภายในประเทศ การเลี้ยงไก่กระตังในปัจจุบัน แม้ว่า จะได้เจริญก้าวหน้าไปมากมายแต่สภาพโครงสร้างของตลาดไก่กระตังซึ่งริเริ่มได้เปลี่ยนแปลงไป จากเดิม กล่าวคือ ผู้ซื้อยังคงเป็นผู้มีอำนาจในการกำหนดราคาซื้อขาย และเกษตรกรผู้เลี้ยงก็ยังคงไม่มีอำนาจในการต่อรอง หรือกำหนดราคาขายผลผลิตของตนเองได้ แม้ว่าจะได้พยายาม รวมกลุ่มกันขึ้นเป็นสมาคมส่งเสริมการเลี้ยงไก่แห่งประเทศไทย และชมรมธุรกิจไก่ไทยแล้วก็ตาม ตลาดไก่กระตังในระดับฟาร์มเวลานี้มี 2 ประเภทด้วยกัน คือ

1. ตลาดทั่วไปสำหรับผู้เลี้ยงไก่กระตังประเภทอิสระ หรือประเภท เปิดบัญชีเงิน เชื้อ ซึ่งผู้เลี้ยงจะเลือกขายไก่ของคนให้แก่พ่อค้าได้ตามความพึงพอใจ ราคาไก่กระตัง ในตลาดประเภทนี้ ส่วนใหญ่จะเปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณไก่กระตังที่ผลิตออกสู่ตลาด

2. ตลาดสำหรับ เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่กระตังประเภทประกันราคาซึ่ง ราคาซื้อขายได้กำหนดขึ้นล่วงหน้าตามข้อตกลงในสัญญาที่ได้กระทำขึ้นระหว่างผู้เลี้ยงกับผู้ประกัน โดยทั่วไปผู้ประกันจะเป็นผู้กำหนดราคาประกันขึ้นเอง และเป็นผู้กำหนดปริมาณไก่กระตังให้ เกษตรกรผู้เลี้ยง เลี้ยง ราคาไก่กระตังในตลาดประเภทนี้จะเปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนแปลง ของราคาอาหารสัตว์ และราคาลูกไก่ที่ผู้เลี้ยงจะต้องรับซื้อจากผู้ประกันราคา ตลาดไก่กระตัง ประเภทนี้เป็นตลาดของผู้ซื้อ เพราะผู้ซื้อมีจำนวนน้อย และส่วนใหญ่จะเป็นผู้ขายอาหารสัตว์ ลูกไก่ ยาสัตว์ ตลอดจน มีโรงฆ่าชำแหละ และ ฌปนสภาพไก่อยู่ด้วย

3. แนวโน้มของอุตสาหกรรมไก่กระตังในอนาคต

(1) ปริมาณการผลิต จากการติดตามสถานการณ์ด้านการผลิต และการตลาดไก่ กระตังในระยะ 5-6 ปีที่ผ่านมาจนกระทั่งปัจจุบัน ซึ่งมีทั้งช่วงที่รุ่งเรืองที่สุด และตกต่ำที่สุด เช่น ที่เป็นอยู่ในเวลานี้ ทำให้เชื่อ หรือ คาดการณ์ได้ว่า เวลานี้อุตสาหกรรมการผลิตไก่กระตังของ ประเทศไทยได้ก้าวเข้ามาถึงจุดที่เรียกว่า "จุดวิกฤต" แล้ว ซึ่งหมายถึงว่า หากจะมีการเลี้ยงไก่ กระตังให้มากกว่านี้ก็ต้องหาตลาดรองรับไม่ว่าตลาดในประเทศ หรือตลาดต่างประเทศ ให้เพียงพอ และทันต่อเหตุการณ์ อันเนื่องมาจากการที่มีการนำเข้าไก่พันธุ์ปุ้-ย่า พ่อ-แม่ เป็นจำนวนมาก และเพิ่มขึ้นทุกปี ดังได้กล่าวมาแล้วนั่นเอง การขยายการผลิตเพิ่มมากไปกว่าที่เป็นอยู่ในเวลานี้ มีแต่จะทำให้เกิดภาวะไก่ล้นตลาด และราคาตกต่ำ และผู้ที่ต้องรับภาระการขาดทุนก็คือตัวเกษตรกร นั้นเอง (ผู้เลี้ยงแบบอิสระ และประกันราคา) หากอยู่นิ่งเฉยและไม่หาช่องทางแก้ไขปัญหาเมื่อเป็น เช่นนี้ จึงคาดว่าปริมาณการผลิตจะยังคงมีปริมาณเพิ่มขึ้นแต่คงจะไม่มากนัก เว้นไว้แต่ว่าจะขยาย

ตลาดต่างประเทศได้มากขึ้น ซึ่งคิดว่าเป็นไปได้ยากด้วยปัญหาหลายประการดังจะไม่กล่าวในที่นี้

(2) ประเภทการเลี้ยงไก่กระตัง ซึ่งหมายถึง ทางเลือกของเกษตรกร และทางเลือกของบริษัทที่เกี่ยวข้องในวงการ เพื่อความอยู่รอดของกิจการ หรือสร้างผลกำไรให้แก่ธุรกิจ

สำหรับตัวเกษตรกรเองนั้น ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้นว่า ผู้เลี้ยงไก่ประเภทอิสระที่ยังคงอาชีพการเลี้ยงไก่กระตังอยู่ได้ในปัจจุบัน มีเหลือเฉพาะฟาร์มอิสระขนาดใหญ่ที่มีกิจการอื่นคอยค้ำจุนอยู่ด้วยเท่านั้น ส่วนฟาร์มขนาดเล็ก หรือขนาดกลางนั้นอาจกล่าวได้ว่า เลิกกิจการกันไปหมดสิ้นแล้ว หรือไม่ก็เปลี่ยนฐานะจากผู้เลี้ยงอิสระไป เข้าโครงการประกันราคา หรือตกเป็นลูกเจ้าแบบรับจ้างบริษัทเลี้ยงไก่กระตังกันไปหมดสิ้นแล้ว

ส่วนบริษัทที่มีธุรกิจเกี่ยวข้องนั้น แนวโน้มของการส่งเสริมเกษตรกรเลี้ยงไก่ของบริษัทจะเป็นแบบจ้างเลี้ยงมากขึ้น และอีกส่วนจะเป็นแบบประกันราคา ทั้งนี้ เนื่องจากบริษัทสามารถควบคุมปริมาณการผลิต และรักษาผลประโยชน์ให้แก่บริษัทได้ดีกว่า

ด้วยสถานการณ์ดังกล่าวจึงพอจะเชื่อได้ว่าการเลี้ยงไก่กระตังในอนาคตจะเป็นแบบจ้างเลี้ยงเสียเป็นส่วนใหญ่ ส่วนที่เหลือจะเป็นแบบประกันราคา สำหรับการเลี้ยงแบบอิสระนั้นคงค่อย ๆ เลิกกิจการกันไปเรื่อย ๆ เหมือนเช่นในสหรัฐอเมริกาที่ปัจจุบัน การเลี้ยงไก่กระตังเป็นแบบประกันราคาถึงร้อยละ 91 ที่เลี้ยงแบบอิสระมีเพียงร้อยละ 1 เท่านั้นและที่เหลืออีกร้อยละ 8 เป็นไก่ที่เลี้ยงโดยบริษัทเอง

ก. ตลาดต่างประเทศ แม้ว่า การส่งออกไก่สดแช่เย็นจะขยายไปสู่ประเทศอื่น ๆ นอกเหนือจากญี่ปุ่นมากขึ้นในระยะหลัง แต่ปริมาณการส่งออกกว่าร้อยละ 90 ยังคงต้องอาศัยตลาดญี่ปุ่นเป็นหลัก และจากความพยายามของฝ่ายไทยในการเจรจาให้ญี่ปุ่นลดอัตราภาษีขาเข้าไก่สดแช่เย็นประเภทถอดกระดูก (Boneless) ลงจากร้อยละ 20 เหลือร้อยละ 18 เมื่อเดือนเมษายน 2527 ที่ผ่านมา โดยหวังว่าจะเป็นผลให้ไทยสามารถส่งไก่สดแช่เย็นประเภทนี้เข้าไปขายให้ญี่ปุ่นได้มากขึ้น เพราะเคยเชื่อกันว่า ต้นทุนการผลิตไก่ชำแหละประเภท Boneless ของไทยถูกกว่าของประเทศอื่น แต่ในความเป็นจริงนั้นกลับกลายเป็นว่า เมื่อญี่ปุ่นลดอัตราภาษีขาเข้าลงเวลานี้ สหรัฐอเมริกาก็สามารถส่งไก่ชำแหละแบบถอดกระดูกเข้าไปขายแข่งขันในตลาดญี่ปุ่นได้ และมีส่วน Share ในตลาดญี่ปุ่น ประมาณร้อยละ 35 เช่นเดียวกับประเทศไทย ซึ่งก็ทำให้น่าเป็นห่วงว่าอนาคตการส่งออกไก่สดแช่เย็นประเภทถอดกระดูกเข้าไปขายญี่ปุ่นจะไม่แจ่มใสจริงเหมือนที่คาดหวังกันเอาไว้เสียแล้ว

นอกเหนือจากตลาดญี่ปุ่นแล้ว การส่งออกไก่สดแช่เย็นของไทยต้องประสบปัญหาการแข่งขันด้านราคาอย่างรุนแรง ทำให้การส่งออกมีปริมาณน้อย และขยายตัวได้ยากมาก ซึ่งแม้แต่ตลาดในกลุ่มประเทศอาเซียนด้วยกันก็ยิ่งปรากฏว่าสหรัฐอเมริกาสามารถส่งไก่สดแช่เย็นเข้ามาขายได้เป็นประจำทุกปี เช่น ในปี 2526 สหรัฐอเมริกา ส่งไก่สดแช่เย็นเข้ามาขายกลุ่มประเทศอาเซียน (ไม่รวมประเทศบรูไน) ได้ถึง 24,156 ตัน และในจำนวนนี้ ได้ส่งเข้ามาในประเทศไทยด้วยประมาณ 25 ตัน สำหรับในปี 2527 คาดว่า สหรัฐอเมริกา จะส่งไก่สดแช่เย็นเข้ามาขายกลุ่มประเทศอาเซียน (ไม่รวมบรูไน) ได้ประมาณ 27,140 ตัน รวมทั้งส่งเข้ามาในประเทศไทยด้วย²⁾

ด้วยลักษณะตลาดต่างประเทศที่มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง โดยไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานการแข่งขันที่ยุติธรรม จึงทำให้ประเทศไทย ซึ่งมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีเท่าประเทศคู่แข่ง เช่น สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส หรือ แม้แต่ประเทศบราซิลที่รัฐบาลใช้นโยบาย export subsidies จึงหวั่นเกรงการแผ้วถ่อขนาดการส่งออกไก่สดแช่เย็นของไทยคงจะขยายตัวออกไปได้ยากไม่ว่าจะเป็นตลาดญี่ปุ่นหรือตลาดประเทศอื่นเว้นไว้แต่ว่า การผลิตไก่กระทงจะสามารถลดต้นทุนให้ต่ำกว่าที่เป็นอยู่ในเวลานี้ได้ หรือการส่งออกได้รับการสนับสนุนจากทางรัฐบาล โดยทางใดทางหนึ่งอย่างจริงจัง

ข. ตลาดภายในประเทศ ปัจจุบันแม้จะมีปริมาณไก่กระทงออกสู่ตลาด เป็นปริมาณมาก ทำให้ราคาของไก่กระทงมีราคาลดลง แต่ปรากฏว่าราคาของไก่กระทงชำแหละที่วางจำหน่ายแก่ผู้บริโภคมิให้มีราคาลดต่ำลงแต่อย่างใด จึงไม่เป็นการกระตุ้นให้ผู้บริโภคหันมานิยมบริโภค เนื้อไก่แทนเนื้อสัตว์ชนิดอื่นมากขึ้นซึ่งควรจะมีความมาตรการที่จะจัดจำหน่ายเนื้อไก่ชำแหละในราคาถูกเมื่อมีปริมาณไก่กระทงออกสู่ตลาดมาก เกินความต้องการอันเป็นการช่วยระบายปริมาณไก่ และช่วยให้เกษตรกรผู้เลี้ยงไม่ขาดทุนมากจนต้องเลิกกิจการไปในที่สุด

แนวทางแก้ไข

(1) ด้านการผลิต แม้ว่าศักยภาพในการผลิตไก่กระทงของประเทศจะมีมากมายมหาศาล แต่เนื่องจากข้อจำกัดอยู่ที่ตลาดรองรับ และราคาไม่สอดคล้องกับต้นทุนการผลิต ดังนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องหาทางจำกัด ปริมาณการผลิตให้สอดคล้อง หรือใกล้เคียงกับปริมาณความ

2) จาก US. Dept. of Commerce, US. D. A. และ Bureau of the Census.

ต้องการมากที่สุด ซึ่งวิธีการเช่นนี้ แม้ว่าอาจทำให้ราคาไก่กระตังสูงขึ้น และกระทบกระเทือนต่อผู้บริโภคอยู่บ้าง แต่เกษตรกรผู้เลี้ยงก็ยังอยู่ได้และผู้บริโภคก็จะไม่ประสบกับการขาดแคลนเนื้อไก่สำหรับบริโภค ซึ่งยังดีเสียกว่าปล่อยให้การผลิตเป็นไปโดยปราศจากเป้าหมาย และทำให้เกิดปัญหาไก่ล้มตลาค และราคาตกต่ำอยู่เป็นประจำ ซึ่งจะทำให้เกษตรกรไม่สามารถทนรับภาระการขาดทุนต่อไปได้ จนเลิกกิจการกันไปหมดแล้ว เมื่อถึงเวลานั้นจะเป็นโอกาสให้บริษัทนายทุนเข้าไปดำเนินการผลิตแทนทั้งหมด การผูกขาดก็อาจจะเกิดขึ้นได้ แล้วไก่กระตังก็จะเป็นอาหารโปรตีนราคาถูกอีกต่อไป และผู้บริโภคก็จะยิ่งเดือดร้อนมากขึ้น

(2) ก้านการส่งออก แม้ว่าไก่เนื้อเพียงร้อยละ 15 เท่านั้นที่จัดส่งออกแต่ก็เป็นส่วนที่มีอิทธิพลสูงสุดในการกำหนดราคาซื้อ-ขายไก่มีชีวิต เมื่อการส่งออกประสบปัญหา และมีอุปสรรคในการแข่งขันด้านราคากับประเทศผู้ส่งออกอื่น ๆ ก็จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหาทางคลี่คลายปัญหาหรือแก้ไข ซึ่งอาจกระทำได้โดย

ก ลดต้นทุนการผลิต การหวังพึ่งตลาดผู้รับ และขอให้ผู้รับลดอัตราภาษีนำเข้าไก่สดแช่เย็นประเภทยืดกระดูก ดูเหมือนจะไม่ใช่วิธีที่จะช่วยให้ไทยส่งออกไก่สดแช่เย็นได้มากขึ้น แต่กลับเอื้ออำนวยประโยชน์ให้แก่ประเทศอื่นเสียอีก ดังนั้น การที่จะแข่งขันด้านราคาส่งออกไปกับประเทศอื่นให้ประสบผลสำเร็จอย่างถาวร มีแต่การแก้ไขปัญหภายในเท่านั้น โดยการหาทางลดต้นทุนการผลิต โดยเฉพาะต้นทุนค่าอาหาร และค่าพันธุ์ลูกไก่ที่มีจจุบันต้องสั่งซื้อพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ หรือปู่-ย่าพันธุ์ ราคาแพงเข้ามาผลิตลูกไก่ ซึ่งได้ก่อให้เกิดปัญหาต่อเนื่องไปถึงต้นทุนการผลิตเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุนี้ การแก้ปัญหสำหรับเรื่องอาหารสัตว์นั้น จะต้องกระทำกันอย่างจริงจัง และต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลด้วย ในแง่ของการส่งเสริมและเร่งรัดการผลิตพืชอาหารสัตว์ให้มีผลผลิตมากขึ้น โดยเฉพาะผลผลิตค่อไร่ ซึ่งจะช่วยให้ต้นทุนการผลิต และราคาพืชอาหารสัตว์ต่ำลงได้ ส่วนอาหารสัตว์ที่ผลิตได้ไม่เพียงพอ หรือต้องสั่งซื้อจาก ต่างประเทศ ควรได้รับการยกเว้นการเก็บภาษีนำเข้า หรือให้มีการ refund ภาษีส่วนนี้ได้ในภายหลัง

สำหรับไก่ที่จะส่งออก จะต้องเป็นไก่ที่ผลิตเพื่อการนี้โดยเฉพาะ ซึ่งอาจดำเนินการโดยบริษัทผู้ส่งออกเองก็ได้ เพราะจะเป็นวิธีการผลิตที่สามารถเพิ่มเทคโนโลยี และควบคุมการผลิตไก่กระตังให้มีคุณภาพตามที่ตลาดต่างประเทศต้องการ และเสียค่าใช้จ่ายต่ำกว่าที่เกษตรกรทั่วไปผลิตได้ เช่น ในบราซิล ซึ่งประสบผลสำเร็จสูงสุดในการส่งไก่สดแช่เย็นออกขายในตลาดโลก ในปัจจุบัน ใ้แบ่งการผลิตออกเป็น 2 ส่วน โดยส่วนหนึ่งผลิตเพื่อบริโภคในประเทศ จะเลี้ยงไก่

จนถึงอายุ 54-56 วัน เพื่อให้ได้ไก่ที่มีขนาดน้ำหนักประมาณตัวละ 2 กิโลกรัม และในอาหารไก่ จะมีการใช้ข้าวโพดผสมอยู่มาก เพื่อให้ได้ไก่ที่มีหนังสีเหลืองตามที่ผู้บริโภคในประเทศต้องการ สำหรับไก่เพื่อส่งออกนั้น จะเลี้ยงกันเพียง 41-48 วัน และไก่ที่ได้มีน้ำหนักประมาณตัวละ 1.2 กิโลกรัมเท่านั้น ไก่ที่ส่งต่างประเทศจะเลี้ยงด้วยอาหารที่มีข้าวโพดผสมอยู่น้อยเพราะผู้ซื้อใน ต่างประเทศต้องการไก่ที่มีหนังสีขาว

ข. ให้การสนับสนุนการส่งออก โดยรัฐบาลอาจใช้นโยบายให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำแก่กิจการส่งออกไก่สดแช่เย็นหรือการให้ refund ภาษีวัตถุดิบทุกชนิดที่ใช้ในกิจการผลิตไก่กระพง เพื่อการส่งออก รวมตลอดไปถึงการยกเว้นการเก็บภาษีค่าธรรมเนียมทุกชนิดในการส่งออกด้วย พร้อม ๆ กับการดำเนินนโยบายดังกล่าว รัฐโดยกระทรวงพาณิชย์ หรือกระทรวงต่างประเทศ ร่วมกับ เอกชนจะต้องใช้ความพยายามดำเนินการด้านตลาดในต่างประเทศกันอย่างจริงจัง และให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในเวลานี้ด้วย ทั้งนี้ไม่ว่าจะใช้วิธีการการค้า หรือวิธีการการเมืองก็ได้ โดยขอให้ได้ มาซึ่งผลประโยชน์ของประเทศเป็นเป้าหมายหลัก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย